

Zed. države priznale Jugoslovansko republiko

Gen. Patton umrl
za poškodbami; bo
pokopan v Evropi

HEIDELBERG, 24. decem-
bra. — V petek 21. decembra
tukaj umrl ameriški general
George S. Patton, ki je podlegel
poškodbam, katere je dobil 9.
decembra blizu Mannheim v
polizijski njegovega avtomobila z
nekim vojaškim tovornim av-
tomobilom. Izdihnil je v navzočnosti
svoje žene.

V nesreči je bil zlomljen Pat-
tonov vrat, kateremu je sledila
paraliza. General, ki je bil
47 let star, bi bil najbrže ostal
v življenju prebit v invalidnem
kolu, ako bi bil ostal pri življe-
nju.

Nebrzdani temperament ga
je spravil v nevarnost

Patton je bil eden najboljših
vojnih generalov. Včasih je bil
je često kritiziran radi svo-
ga nebrzdanega temperamen-
ta. Tekom kampanje v južni Ita-
liji je oklopal nekega vojaka,
ki je radi živčne izčrpanosti
šel za bojno linijo, za kar
je gen. Eisenhower dal ukaz,
da ga se pred par meseci je bil
patton predstavljen kot vojaški gover-
ner na Bavarskem, ker je bil
preveč popustljiv napram naci-
stom, ki so se preko noči prele-
li v "demokrate."

Patton pa je bil priznan kot
en najspodobnejših ameriških
generalov. Tretja oklopna arma-
na, kateri je poveljeval v kam-
panji, ki je zlomila nemško vo-
jaško moč, je izvršila vdor v
Nemčijo in z rekordno
hitrostjo prodrla v zapadno Češko-
slvaško.

Patton je bil pokopan na vojaškem
pokopališču v Luksemburgu

Včeraj so se v Heidelbergu
pripravili na svečani žalni obredi za po-
služen generalom, nakar je bi-
truplo odpeljano v malo me-
Hamu v knježevini Luksem-
burgu, kjer bo danes položeno k
pokopu počitku na ameriškem
pokopališču.

Patton je bil ameriški okupacijski zoni v
Nemčiji so bile zastave spušče-
ne poldrog. Pri pogrebnih
obredih je tvorilo častno
vojsko 600 moških tretje ameriške
armade, ki so v ta namen do-
šli iz Nuernberga v Heidel-
berg.

Mati Mrs. John E. Lokar
umrla

Včeraj nam je Mr. John E.
Lokar, osebni tajnik guvernerja
Ohioja, telefonično sporočil
smrt njegove matere, da je včeraj zju-
mrla Mrs. Helen Mramor,
65 let, bivajoča v Davis,
Va. Mr. in Mrs. Lokar sta se
priporočila v Davis, da uredi-
glede pogreba. Pokojna zapu-
ščina po Mr. Lokar, hčer Mil-
lana in dva sina, Ernesta, ki slu-
ži mornarici, in Mirka. Pri-
jetni družini izrekamo naše is-
krene sožalje!

NOVA TRGOVINA

Naši bratje (Simiči), ki so
v vojni služili Strica Sama,
se povrnili v civilno življe-
nje in pred nedavnim so otvori-
li svojo trgovino na
Buckeye Rd. Tu imajo na
prodajo vsakovrsne električne
opreme, kot ledenice, pralne
mašine, čistilce, itd. Priporočajo
vsem gospodinjam za naklonjenost.

Naša božična želja in voščilo

Prvič izza leta 1939 obhaja letos svet
božič v znamenju miru in Amerika je po šti-
rih vojni božičih zopet vsa razsvetljena in
obhaja stari praznik krščanstva vsa razsvet-
ljena in bolj srečna kot katere druga dežela
pod soncem.

Uradno se je po šestih letih najstrašnej-
šega klanja v zgodovini človeštva na svet
zopet vrnil mir. Pravimo uradno. Kajti de-
jansko je navzlic formalnim proglašam miru
še mnogo nepokoja in najbolj tragičen ko-
mentar naše dobe je pač, da teče kri še vedno
v tistih delih sveta, katerih ljudstva se želijo
otresti tlačanstva, katerega jim vsiljujejo
narodi, ki se sklicujejo na krščansko civili-
zacijo.

Na milijone ljudi v deželah, katere so
zadele vse strahote vojne, je brez doma, go-
lih, bolnih in lačnih. Za stotisoče vojni sirot
ne gori niti najmanjša lučka, nikogar ni, ki
bi jih obdaroval z še tako malenkostnim da-
rilom in razveselil njih mlada srca. Naša
lastna rodna zemlja z brezprimernim juna-
štvom ovenčana Slovenija, nas z drugimi
brati Jugoslavlani v tej slovesni uri kliče na
pomoč...

Letošnji božič, bolj kot kdaj prej, naj bi
bil posvečen delu usmiljenja našim bratom
in sestram preko morja. Naj bi ne bilo ni-
kogar med nami, ki bi se jih ne spomnil in
prispeval dar v pomoč trpeči domovini. Le
tako bomo zadostili poslanstvu in ideji, ki je
vtelesena v prazniku, ki ga obhajamo.

V tem znamenju in v nadi, da bomo vsi
v polni meri izvršili svojo dolžnost do trpeče
domovine, vam želimo srečne in radosti pol-
ne božične praznike.

Amerika dovoli, da se vsako leto naseli tukaj 39,000 vojni beguncev iz Evrope

WASHINGTON, 22. decem-
bra. — Predsednik Truman je
danes dal navodilo, da se v okvi-
ru obstoječih naseljeniških kvot
dovoli, da se vsako leto naseli
v Zed. države 39,000 vojni be-
guncev iz Evrope.

Večji del teh naseljencev bo
prišlo iz srednje in vzhodne Ev-
rope in pa z balkanskih dežel,
kjer se trdi, da se nahaja okrog
dva milijona brezdomcev.

Učinek predsednikove odred-
be bo, da bodo redne naseljen-
iške kvote iz prizadetih dežel do-
bile osebe, katere je vojna pre-
gnala z njihovih domov in ki se
iz nega ali drugega razloga ne
bodo vrnil domov. Vtis obstoji,
da bo malo prilike za druge dr-
žavljanke omenjenih dežel, da bi
mogli priti v Zed. države kot
kvotni naseljenci.

Predsednik Truman priporoča
prednost za vojne sirote

Preds. Truman je izrazil upa-
nje, da se bo dala prednost
otrokom, ki so v vojni izgubili
starše in da bo večina naseljen-
cev, katerim se bodo odprla
vrata Zed. držav, sestojala iz
takih sirot.

Odgovorne dobrodelne orga-
nizacije, ki delajo na tem po-
lju, bodo dale garancije, da ti
naseljenci ne bodo postali jav-
no breme, je izjavil predsednik,
potem pa je postavil, da ker ni
mogoče takoj odpreti in opre-
miti konzularnih uradov, ki so bi-
li med vojno zaprti, se je skle-
nilo, da se bo najprej koncen-
triralo na tem, da pridejo v
Ameriko begunci v onih prede-
lih Evrope, ki se nahajajo pod
ameriško okupacijo.

Predsednik Truman je pouda-
ril, da vsled te odredbe ne bo
zadržan povratek niti enega
ameriškega vojaka iz Evrope,
in isto velja za njegovo ženo ali
otroke, ako jih ima danes tam-
kaj.

V predsedniški odredbi se na-
haja posebna določba, ki daje
okrog tisoč Jugoslovanom, Če-
hom in Poljakom, ki so pred več
leti dospeli iz begunskih tabo-
rišč v Italijo in se sedaj naha-
jajo v posebnem taborišču blizu
Oswego, N. Y., pravico, da pro-
sijo za legalen vstop v Zed. dr-
žave, ne da bi se jim bilo tre-
ba vrniti domov in šele tam iz-
poslovati vstopno vizo.

Štirje Amerikanci imenovani kardinalom

VATIKANSKO MESTO, 23.
decembra. — Papež Pij XII. je
danes imenoval 32 novih kardi-
nalov, od katerih so štirje Ame-
rikanci. Novi ameriški kardina-
li so: nadškof Spellman iz New
Yorka, nadškof Glennon iz St.
Louisa, nadškof Strich iz Chi-
caga in nadškof Mooney iz De-
troita.

Novi grobovi

ALOJZIJ PIRMAN
V soboto ob 12:50 uri popol-
dne je preminil na domu svojega
edinega sina Alojzija Pirman,
star 78 let. Doma je bil iz Bo-
štanja, vas Jukovic ob Savi. V
Ameriki je bival od leta 1903 in
je bil član društva SLAVIJA
SNPJ. Soproga Marija je umrla
leta 1919. Tukaj zapuščala sina
Alojzija, pri katerem je živel na
3739 E. 54 St. Pogreb se bo vršil
v sredo ob 9. uri zjutraj iz po-
grebnega zavoda A. Grdina in
sinovi v cerkev sv. Lovrenca in
nato na Calvary pokopališče.

FRANK ZORE

Po dolgi in mučni bolezni je
podlegel raku v soboto večer
malo pred 11. uro Frank Zore,
star 50 let, stanujoč na 1037 E.
70. Doma je bil iz vasi Valburga,
fara Smlednik na Gorenjskem,
odkoder je prišel v Ameriko
pred 33 leti. Bil je član društva
Janeza Krstnika, št. 37 ABZ.
Tukaj zapuščala soprogo Marijo,
rojeno Bernik, doma iz Hraša na
Gorenjskem, dva sinova, ki sta
v službi Strica Sama, Cpl. Stan-
ley, ki bo častno odpuščen, ter
je na poti domov že od 6. no-
vembra, in Frank, ki se nahaja
nekje na Pacifiku. V stari do-
movini pa zapuščala pokojni tri
brate Johna, ki je misijonar,
Alojzija in Mihaela, ter sestro
redovnico, ki se nahaja v Mari-
boru. Ker se pričakuje, da bo
prišel sin domov na pogreb, je ta
namenjen za četrtke, v slučaju,
da sina ne bo domov do tedaj, se
bo truplo položilo v kapelo na
pokopališču, dokler ne prideta
domov oba sinova. Pogreb oskr-
buje pogrebni zavod A. Grdina
in sinovi.

ANTON BRUSS

Snoči ob 6:30 uri je umrl na
svojem domu Anton Bruss, star
61 let, stanujoč na 6210 Superi-
or Ave. Pogreb se bo vršil iz Za-
krajškovega pogrebnega zavo-
da. Podrobnosti bomo poročali
prihodnjic.

CORNELIUS DOBSON

V Fairview bolnišnici na
Franklin Blvd., je umrl Corne-
lius Dobson, star 27 let, stan-
ujoč na 5407 Detroit Ave. Rojen
je bil v Alexander, Virginia. Tu-
kaj zapuščala soprogo Catherine,
rojeno Stos, mater Mrs. Alice
Wise v Jackson, Mich., in dve
sestre, Daisy in Dorothy. Pogreb
se bo vršil iz Golub pogrebnega
zavoda, 4703 Superior Ave.

LEINA VESELICA

Kot vsako leto na božični dan,
bo tudi jutri večer priredil klub
št. 49 JSZ svojo letno veselico v
Slovenskem delavskem domu na
Waterloo Rd. Prijazno se vabi
vse za obilen obisk. Vadenalov
orkester bo igral za stare in
mlade ter za okrepčila se je tu-
di dobro preskrbelo.

Stavka pri Graphite Bronze končana

Kot so poročali zastopniki
družbe in unije, je osemtedenska
stavka pri Graphite Bronze Co.,
končana, kjer je bilo prizadetih
2,140 delavcev. Večina od teh,
kot pravijo, se vrne na delo v
sredo zjutraj. Delavci so orga-
nizirani pri Local 5, Mechanics
Educational Society of Ameri-
ca. Sporazumeli so se za novo
pogodbo, ki stopi v veljavo s 1.
januarjem 1946, ki predvideva
10 centov na uro povišanje plače
za vse od ure plačane delavce.

Včeraj se je vršila seja pred-
delavcev v tovarni, da se izvrši
priprave za obnovo dela v to-
varni.

Velikanski naval na vlake širom dežele

V soboto se je pričel pravcati
naval na vlake vseh prog, ki vo-
zijo iz Clevelanda. New York
Central je morala suspendirati
prodajo voznih listkov za nekaj
časa vsem civilistom za vzhod in
zapadno od Clevelanda. Na enem
vlaklu, Pennsylvania družbe, ki
vozi v Pittsburgh, je v soboto
zvečer stalo po vagonih 400 oseb.
Erie R. R. pa je morala preskr-
beti en poseben vagon za 80 lu-
di, ker so se hoteli odpeljati v
Pittsburgh, Pa. kar v vagonu,
namenjenem za prtljago.

Takega navala na prometna
sredstva kot letos, še ne pomni-
jo. Deloma je temu kriva stavka
na Greyhound busih, ki ne vozi-
jo, kot druga leta. Vsi vlaki v
Cleveland in iz Clevelanda ven
imajo te dni od dve do štiri ure
zamude. Kateremu ni potrebno
potovati, naj ostane lepo doma
tekot božičnih in novoletnih
praznikov, da si prihrani razočar-
nanje.

Slični položaj obst

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town: (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):	
For One Year—(Za celo leto)	\$7.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.50
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year—(Za celo leto)	\$8.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year—(Za celo leto) \$9.00

For Half Year—(Za pol leta) 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March, 1879.

104

Harold J. Laski (O. N. A.):

MOJI VTISI IZ AMERIKE

Profesor Laski, predsednik britanske delavske stranke, je ravnokar odpotoval nazaj v Anglijo po kratkem obisku, prvem po letu 1939, Amerike.

* * *

Kratki teden dni v Ameriki je malo, toda želel bi navzlic temu povedati svoje vtise, ker se mi vidijo važni. Ako primerjam obe deželi, upoštevam, da je Britanija mala in kompaktna, enotna in homogena, dočim je Amerika velik kontinent, na katerem se zamorejo v nekaterih predelih razviti in zasidrati ideje, ki v drugih delih dežele nimajo nobenega vpliva.

Življenje v Ameriki je leta 1945 precej drugačno kot je bilo leta 1939, ko sem jo zadnjič videl. Pogled na življenje je še bolj različen od našega, kot je bil. Amerika še vedno išče pot nazaj v razmere iz leta 1939, dočim smo mi spoznali, kako nepreklicno so se časi spremenili. Amerika se silovito zaveda svoje mednarodne vloge in svoje sile, dočim je nam le jasno, koliko naporov imamo pred seboj, ako hočemo obnoviti svojo lastno. Amerika je živ dokaz, da je mogoče, da je dežela tehnično revolucionarna, socialna pa konservativna.

Britanija nadaljuje in gradi svoj New Deal. Amerika strmi na tem, da bi se čim hitreje in čim popolneje znebila svojega. Na angleškem sploh ne poznam nobene struje ali skupine, ki bi bila delavstvu tako sovražna kot so podjetniški krogi Amerike.

Amerika je jasno spoznala in izpredvidela, da izolaciji ni nobenega smisla več. Toda to spoznanje spremlja globoka sovražnost napram Angliji in Sovjetski uniji, da navedem le dva slučaja, dva namreč, ki sta v najpopolnejšem protislovju z vsako željo, da se ustvari trajen mir. Največ naprednega čuta sem našel med prvaki delavstva, posebno pri CIO, toda tudi tu sem našel, da je pokret, ki bi potreboval toliko sloge in enotnosti nastopa, deljen radi osebnih in organizacijskih razlik.

Kot Angležu, katerega najgloblje intelektualno nasprotstvo s Churchillom ne more ovirati, da ne bi spoštoval v njem velikega narodnega vodja, mi je bilo posebno mučno videti kako globoko in še vedno živo je sovraštvo napram pokojnemu Franklinu Rooseveltu. Zares, človek ima občutek, da je strankarstvo padlo globoko pod nivo iz leta 1939, ali 1919.

Zdelo se mi je tudi, da se Amerikanci najmanj toliko boje svoje velikanske materialne sile kot se je zavedajo. Zanimivo je bilo, kako prepričani so, da bodo opeharjeni v vseh diplomatskih pogajanjih. Tudi to je bilo zanimivo, kako preproste so misli in s koliko lahkoto zamenja Amerikanci dobre namene z dobrimi deli. Povsod sem naletel na velikansko ogorčenje radi Bevinovega stališča v vprašanju Palestine—nikjer pa nisem našel pripravljenosti, da naj bi Amerika sama tudi sprejela v svoje naročje nekaj teh nesrečnikov, ki so ostali brez domovine.

Amerika se boji anti-semitizma. Boji se militantne katoliške cerkve. Zdi se mi, da je res, da je ameriška katoliška cerkev mnogo tesneje združena z Vatikanom kot kdajkoli prej v zgodovini. Amerika se tudi boji vseh radikalnih idej, in ta njen strah se utegne rasti v nekaj ravno tako grdega, kot je bila "rdeča histerija" iz leta 1920.

Malo je znakov, da se Amerika pripravlja na one spremembe sistema in idej, ki bi bile tako potrebne danes. Še je najti povsod eno znano srčno plemenitost in strast za poizkuse, ter večno iskanje in nemir. In vendar dvomim, dali so prvaki podjetništva in politike spoznali globoki pomen Rooseveltove dobe. Mislim, da niso izpredvideli kako globoko je spremenila ljudske mase velika vzgoja Rooseveltova, ta prevzgoja naroda, ki je eden največjih njegovih uspehov. Mislim, da jim ni jasno, kako izrabljene in obnošene so funkcije gospodarskega sistema, katerega bi radi vsilili svetu vsepovsod—svetu, ki jih je prerastel. Še vedno verujejo v ono Ameriko, ki je nehala živeti ob smrti Theodora in ne Franklina Roosevelta.

Prihodnjih pet let bo zanimivih. To bodo kritična leta za Ameriko. Velik prerok bi moral biti oni, ki bi znal povedati, kaj bodo prinesla s seboj.

PISMA IZ STAREGA KRAJA

Preganjanje družine iz Predol

Mr. Albin Poljanec, 200 St., Joseph St., Lachine, Montreal, Quebec, Kanada, je prejel pismo od bratove žene Ivane Poljanec iz Predole, katera opisuje mučeniško preganjanje, ki ga je njena družina morala prestati, ker je bila zavedna slovenska družina.

Vsled izdaje domačih domobrancev v Predolah je bila vsa družina aretirana in razkropljena po raznih krajih. Po kapitulaciji Italijanov in Nemcev, so se mati, dve hčeri in sinček vrnili domov, dočim ni bilo od družinskega očeta A. Poljanec, ki je železniški uslužbenec glasu, dokler ni eden izmed vaščanov prišel domov in povedal, kaj se je z njim storilo v koncentracijskem taborišču.

Pismo je Albin poslal bratu Karolu Poljancu, 6620 Bonna Ave., Cleveland, O., ki ga je nam izročil v probčitev. Pismo je sledeče vsebine:

Predole, 9. septembra, 1945
"Ljuba družina!"

"Dolga štiri leta je, odkar sem zadnjič pisala in od tedaj se je pri nas dosti spremenilo. Tone je povedal moji hčerki Albinu, da si Ti dragi Albin pisal in da vprašaj kako je z nami. Torej naj Ti samo malo pišem. Sicer ne bo nič veselega, pač pa sama žalost in trpljenje.

"To Vam je bilo znano, da smo bili na Dolenjskem v Jevovcu, na eni izmed čuvajnic in tam je še bilo za silo dobro. Za ata je bilo kar fajn, ker je imel le malo dela. Bilo pa je slabo za otroke, ker so imeli eno uro in pol hoda do šole. Zato smo prosili za premestitev, ko je bilo razpisano delo za v Predole, za tja in smo tudi dobili. Tudi tukaj je bilo zaradi službe zelo dobro, ker ni imel ata drugega dela, kakor samo karte je prodajal in vlake odpravljaj. Tudi zaradi otrok je bilo kar dobro. Mira se je vozila z vlakom v Ljubljano v srednje tehniško šolo, Albin in Ado pa sta hodila na Kapanj, ki je samo en četrt ure hoda. Stane pa je bil pri mojem bratu v Ljubljani, ki je imel malo trgovino. Tako, da bi bilo kar dobro šlo, samo plače so bile tako slabe, da nismo mogli s tem izhajati. Če sem kupila za jesti, ni pa bilo za obleko. Tudi za šolo smo tako težko plačevali. Pa saj veš, da za otroke vse pretrpiš, tudi pomanjkanje, samo da bi jim bilo kdaj bolje kakor nama. Veš, dostikrat nisem imela niti dinarja, da bi bil ata kupil cigarete, nikar da bi bila imela še za kaj drugega. Pri tem pa človek nekako tako otopi. Torej, tako je bilo v mirnem času.

"Prišel je razpad Jugoslavije in z njim se je povsod izpremenilo, v enem oziru na slabše kot je prej bilo. Stane je prišel domov, ker so zaprli vse trgovine. Mira, ki se je vozila v šolo, je ostala doma, ker je bilo nevarno voziti se po vlakih. Italijanski okupator je zasedel naše ozemlje in tudi pri nas jih je bilo dovolj. Da jih nismo bili veseli, si lahko mislite, če ste količkaj zavedni Slovenci. Tudi mi jih nismo gledali lepo, to se razume.

"Torej, naš Stane je bil zelo jezen na Italijane in je rekel, da gre rajši v Srbijo k partizanom, ker pri nas jih takrat še ni bilo, kakor pa da bi šel služiti tem italijanskim prascem. Tako se je po malem pripravjal, da bo šel od doma, Bog ve kam, ko ga je zadela in prehitela kruta usoda — smrt. Šel se je kopat in je revež utonil. Bil je 17 in pol let, star. Da nam je bilo pri tem hudo, si lahko mislite. Utonil je 20. junija 1941 leta. To je bil prvi udarec, ki je zadel našo družino, poleg vsega drugega hudega. Z njim so bile pokopane

vse nade, da se bo šel boriti proti našim sovražnikom.

"Med tem časom pa je prišel italijanski okupator pobirati naše fante in jih zapirati po ječah. Zata so šli seveda tisti, ki so bili zavedni Slovenci rajši v hosto, kakor pa da bi šli v ječe in internacije. Med temi je bil tudi tukaj iz vasi Račne en fant, ki je bil z nami zelo prijatelj. Da povem kar naravnost, ta je bil fant od Mire, čeprav je bila še tako mlada. Veš, je res fant zaveden in tudi zelo dober. Ata ga je imel tako rad, kakor svojega in tudi on njega. Ime mu je Tone.

"Torej, Tone je šel v partizane, da se bo boril za našo svobodo in mi vsi smo bili zadovoljni, da ni bil taka meva, kakor nekateri, da so se takoj uklonili okupatorju, mu služili in izdajali svoje brate. Zato, ker je šel Tone v partizane, pa so bile tudi za nas zle posledice, to je jasno, ker smo tudi mi, kar koli smo mogli, skrbeli za naše fante v hosti. Nosili smo jim hrano, obleko, zdravila in sploh, kar so rabili; seveda, kolikor smo mogli zbrati skupaj, in tudi to zelo na skrivaj. Bog varuj, da bi bil videl, kakšen sosed, ker so bili v Predolah sami belogardisti.

"Ado, star 11 let, je dosti znesel; pa Albina, stara 12 let, ker otrok niso tako zelo pazili. Pri vsem tem so nas začeli sumiti, da pomagamo partizanom in nas začeli tožiti okupatorju. Dolder je bil okupator sam, je bilo še kolikor toliko dobro, ali ko so se izdajalci, to je bela garda, zvezali z Italijani, pa je romalo nešteto naših ljudi v zapore in internacije. Tako so prišli sami belogardisti po mojo hčerko Miro in jo odpeljali v zapor v Grosuplje. Tam je bila en teden zaprta, potem so jo pa odpeljali v Ljubljano in v Belgijsko kasarno vzel. To je bilo 20. februarja 1943 leta.

"Kako je bilo meni in atu hudo, si ne moreš misliti, ker ji nismo mogli in tudi ne smeli nič pomagati. Vse prošnje so bile zaman, ker se jim ni smilil nihče. Tako smo trpeli dva meseca. Dne 14. aprila 1943 leta pa so prišli še po nas vse. Niti ta mala dva, namreč Albine in Adota niso pustili doma. Albina je bila tedaj stara 13 let in Ado pa 12 let. Da smo bili žalostni, ko smo morali iti z doma in pustiti še tiste revščino, ki smo jo imeli, si lahko misliš. Vedeli smo, da nas ne čaka nič dobrega. Peljali so nas v vas Račno in tam so nas zasiljevali in pretepali; seveda, izdali nismo ničesar.

"Našega ata so tako pretepali, da je bil od glave do nog ena sama rana; glava pa ena sama bula, kamor si pogledal. Pa saj si ne moreš misliti, kakšen je bil, ker ga nisi videl. Mi pa smo morali vse to gledati, pomagati pa nismo mogli nič. Tepel ga je en belogardist in dva Italijana. Potem so nas pa odgnali v Kompolje, kjer so imeli belogardisti svojo postojanko in so nas zaprli v eno klet. Notri je bila tema, da tudi po dnevi nismo nič videli. Prostor zelo majhen, pa nas je bilo 11 notri. Pa niti slame nam niso dali. Kar na cementu smo morali ležati, pa tako pretepeni. Bilo je za obupati. Veš, pa ni nobeden obupal, ker smo z dobro voljo vse nekam pretrpeli, ker smo imeli to zavest, da trpimo za svobodo. Vodila nas je ena višja sila in — vera v osvobodjenje.

"V Kompoljah smo bili tri tedne, potem pa so nas odpeljali v Ljubljano v Belgijsko kasarno. Tam sem bila vesela, ker sem videla hčerko Miro. Pa nisem bila več kakor tri dni z njo. Miro so odpeljali v Italijo, v Gonars.

Tam so nas ločili od ata in niti otroci ga niso smeli več videti. Veš, da nam je bilo zelo hudo, ker smo se tako radi imeli. Tam smo tri mesece trpeli lakoto, ker so nam dali samo enkrat na dan malo jesti, pa še takrat samo vodo. Kako so se mi smilili otroci, ker so bili revčki tako lačni. Pa ni niti enkrat nobeden rekel pred menoj, da je hudo, ker je vedel, da mu ne morem pomagati.

"Zaprli smo bili za desetimi vrati in vsa so bila zaklenjena. Pred vsakimi pa je stal stražnik s puško v roki, ker so se bali, da bi jim uboge ženske in otroci morda ušli. Kako smo žalostno gledali skozi zamrežena okna na ljubo sonce in premišljevali, ali bomo še dolgo tako trpeli. Potem so nas odpeljali v Italijo; ata v taborišče Reniči, mene pa v taborišče Gonars, kjer sem se zopet sešla z Miro, ki so jo odpeljali dva meseca prej.

"Takrat sem videla ata zadnjič, ko so nas na postaji v Palmanovu zložili doli. Ata pa je gledal žalostno skozi okno vlaka za menoj, v Gonarsu je bilo zelo žalostno. Če bi Ti hotela vse opisati, bi bila ena knjiga premalo. Lačni smo bili kakor psi in hudo nam je bilo, tako, da smo vsi prosili sm

ESTNE OVICE

BOŽIČNI PLES
Društvo "Loyalites", št. 590
bo jutri večer priredilo
božični ples v Slovenskem domu
Holmes Ave., na katerega
vabi svoje prijatelje.
Ples bo igral Johnny Pecon
eter.

ZABAVA
tri večer se bo vršila bo-
zabava v Ludwig's Nite
20160 Lindberg Ave. Igra-
godba in zabave bo obilo

LETNA SEJA
redo ob 7:30 uri se bo vr-
tna seja kluba "Ljublja-
navadnih prostorih. Član-
je vabljen, da se gotovo
ker se vršijo volitve. Po
prosta zabava.

IZ BOLNIŠNICE
nes se je vrnil iz Lakeside
šnice, kjer se je nahajal
jučnico, Louis Dugar, član
"V boj" št. 53 SNPJ,
na 1109 E. 169 St. —
da bi čim prej popo-
okreval!

Najte se po teh navodilih!
stni zdravstveni urad je v
podal nekaj nasvetov, ka-
je zdravo upoštevati onim,
jejo preživeti to zimo. Zad-
se je več ljudi zadušilo
nezgorljivih plinov in požari
za 65 odstotkov povečali
nih stanovanjih. Navodila,
jih priporočaj v upoštevati
deča:

bebe stare nad 40 let, ako
dobro privajene trdemu de-
se nikar preveč ne upe-
z kidanjem snega, ker pri
jih zna zadeti srčna kap;
pozorni pri pečen za gret-
se kurijo s plinom, da ima-
tovo odvodne cevi in da na
način plin ne ugasne v
jski peči za kuhanje, kot
ne vode; nikar ne startati
mobila za zaprtimi vrati,
se znate zadušiti od dima;
zi se ne smejo premočno
in če so dimniki razpokav-
jih mora takoj popraviti,
tudi je treba paziti, da je
z prost saj in za dim od-
cevi v dobrem stanju.

ovec z božičnimi drevesi
prevarjen
ouis Schwartz, veteran prve
ovne vojne, je nasel na
oglasu iz Kanade glede bo-
nih dreves. Plačal je \$500 na
in. Pred par dnevi je dotična
ka prispela v vagonu B.
Ko so jo odprli, so našli
samo vejice od smrekovih
es, o božičnih drevesih ni
ne duha ne sluha. Stvar se
preiskuje Cleveland Better
ness Bureau.

at ponesreči obstrelil
sesiro

illard Fiedler je prinesel iz
božice domov nemški samo-
za spomin; on sam sedaj
v Buffalo, N. Y. V soboto
sta oče in drugi sin, tudi
ak, pregledovala samokres,
je nenadoma sprožil in
ja je po nesreči zadela se-
19 letno Elizabeth Fiedler,
ero so takoj prepeljali v St.
nis bolnišnico, kjer se naha-
nem stanju. Družina živi na
Harward Ave., Newburgh
hts.

avilno razsvetljenje bo-
žičnega drevesca
Zastopnik clevelandskih zava-
lnih družb je te dni podal
nosti nasvete, kako razsvet-
božično drevesce, ne da bi

nastala nevarnost ognja. "Raz-
svetljava božičnih drevesc s sve-
čami še vedno jemlje letno veli-
ko število žrtev življenja in uni-
čuje imovino. Razsvetljava z od-
prtimi plameni je popolnoma ne-
praktična, razen ako so sveče in
svetilke postavljene daleč proč
od božičnih dreves, proč od zav-
es pri oknih in takega okrasja,
ki gori. Kadar se v hiši rabi raz-
svetljava z odprtim plamenom,
je potreba imeti pri roki ognje-
gasni aparat."

Obetajo zaposliti veterane
Claude C. Blair, predsednik
firme Paving Brick Institute je
te dni podal izjavo, da se bo v
tem delu države Ohio prihodnje
leto zaposlilo do 400,000 vete-
ranov in drugih delavcev pri
gradnji novih velikih cest, kate-
re se bodo pričele graditi, kakor
hitro vlada sprost federalni
sklad za grajenje cest.

Nova oprema za kuhinje
Kakor hitro se bo na trgu do-
bilo dovolj potrebnega materi-
jala, se bo obstoječe kuhinje te-
meljito preuredilo v starejših hi-
šah, to je dognal American
Magazine. Glasom te analize bo
51 odstotkov sedanjih kuhinj
moderniziranih z novimi napra-
vami; 59 odstotkov pa si bo na-
bavilo še dodatne hladilnice; 30
odstotkov ljudi hoče kupiti no-
ve refrigeratorje; 34 odstotkov
ljudi bo kupilo nove pralne stro-
je; 30 odstotkov hočejo nabavi-
ti nove kuhinjske peči in elek-
trične mešalce; skoraj ravno to-
liko ljudi hoče nove avtomatične
pečice za opeči kruh in 20 od-
stotkov ljudi hoče nove gladil-
nike.

Z nožem ranjen v prepiru
Howard Harper, star 22 let,
17812 Neff Rd., je bil uposlen
kot dostavljalec paketov na do-
move pri Wm. Taylor Son & Co.
V soboto je baje že preveč pra-
znoval božič, kar ga je spravi-
lo iz ravnotežja in je bil odslov-
ljen od dela. Takoj nato je šel
v pritličje, kjer zavijajo blago
za odpošiljatelj in je začel pre-
pir z 20 letnim Harry Lezekom,
iz 720 Severn Ave. Iz prepira je
nastal boj in končno je Lezek
z nožem, katerega rabi za rezan-
je motvoza, resno ranil v tre-
buh Harperja. Harperja je poli-
cija odpeljala v bolnišnico, Le-
zeka pa v zapor, kjer je obtožen
napada z nožem.

Povožen, ko je stopil iz
avtomobila
Osem letni Richard Suing iz
Strongsville je bil povožen od
avtomobila na Sprague cesti, ko
je stopil iz očetove kare v soboto
zvečer. Pri tem je dobil zlomlje-
no desno nogo in druge poškod-
be. Prepeljal je bil v Berea Com-
munity bolnišnico.

Priprave za clevelandsko
razstavo so v teku
Sedaj se je določilo, da se Mid-
America velika razstava prične
23. maja in trajala bo do 2. ju-
nija, 1946 v mestnem avditoriju,
v obeh dvoranah za ravnatelja
razstave je bil izvoljen John
Crawford od clevelandskega
Plain Dealerja.

Trije višješolsci obtoženi
tatvine

V Collinwood višji šoli na St.
Clair Ave., in E. 152 St. se št-
denti že delj časa bili okradeni
vrednostnih stvari iz njih za-
klenjenih omar. Te dni pa je bi-
la ukradena zapestna ura, vre-
dna \$63.00 William Harmanu,
13904 Kelso Ave., iz njegove
omare. Detektivni so začeli pre-
iskavati zadevo in kmalu našli
več ukradenega blaga pri treh
študentih, katerih starost je 15,
16 in 17 let. Obtoženi so tatvi-

Še dva roparja obstreljena in ujeta

V soboto zvečer sta dva ro-
parja vstopila v Phil's Jewelry
Shop, 1986 E. 79 St. in zahte-
vala .od lastnika, Phil Marko-
witz, starega 57 let, 12431 Ches-
terfield Ave., naj jima pokaže
zlatnino. Markowitz ju je že pre-
je skozi okno videl, ko sta po-
hajala okrog njegove trgovine
in je takoj slutil, da sta ropar-
ja. Pripravil si je dva samokre-
sa, da ju rabi, ako bo potreba.
Eden od vstoplih je takoj napo-
vedal, zakaj se gre. V tistem hi-
pu je lastnik že pričel streljati
na roparje in seveda, eden iz-
med roparjev tudi, pri čemur je
bil Markowitz zadet v ramo.

Eden od roparjev je padel za-
det, drugi je hotel uteči, toda je
bil ujet in pritiran nazaj. Oba
roparja sta bivaša kaznjenca sta-
ra po 29 let in sicer Phil Mahaf-
fy, ki je živel nekjer na Superior
Ave., in Zigmund Scarowski iz
Youngstowna, O. Oba sta bila
na prostem pod parolo.

S procesa nacijev v Nuernbergu

NUERNBERG. (O.N.A.) —
Ozračje, ki teži nacistične
mogotce, ki se zagovarjajo pred
zavezniki sodniki, postaja
vsak dan bolj gosto. Goering,
ki bo brez dvoma z velikim ve-
seljem pozdravljal odmor preko
božičnih praznikov, je videti po-
sebnost prizadet in zaskrbljen. Ko
je bilo v teku zadnjega tedna
predloženih preko 100 obteževal-
nih dokumentov zanj in njego-
ve sokrivce, je tekot tedna
vzkliknil: "Izredno težak teden
smo imeli!"

Se eden teh "nadjudi", ki ka-
že znake zloma, je Kaltenbrun-
ner, podnačelnik Gestapa in ena
najbolj usodnih osebnosti v na-
cističnem rasnem programu in
iztrebljevanju takozvanih "niž-
jih ras."

Brazgotinast in brutalen dol-
gin, večinoma miren nepremičen
na razpravah, je Kaltenbrunner
baje poln strahu in silno vzne-
mirjen v svoji celici. Zelo rano
zjutraj se vzbudi in s solzami v
očeh glasno sam s seboj govori.
Nanj posebno pazijo, da ne bi
napravil samomor, ker so pre-
pričani, da bo poskusil po tem
potu ubežati veshalom, čim bo
spoznal, da je obsodba sigurna.

Star nacijski zločin bo kaznovan

NUERNBERG. (O. N. A.) —
Čehoslovaško vlada bo kmalu
imela priliko, da toži in sodi na-
cista, ki je umoril Roberta Four-
misa, kar je zopet dokaz, da
božji mlini včasih meljejo po-
časi, a zato tem bolj sigurno.
Pred desetimi leti, v jeseni le-
ta 1935, se je ves svet zgražal
nad umorom mladega inženirja
Fourmisa, ki je nedaleč od Pra-
ge preko radia oddajal vesti o
nacističnem delovanju.

Na nuernberški obravnavi je
pokazal Sidney Alderman, po-
močnik tožilca, protokolarino iz-
javo morilca, katerega ime je
Alfred Naujocks, ki je bil član
nemškega "Sicherheits Dienst",
t. j. nemške tajne policije. Ujet
je bil pred dvemi tedni.

Verjetno je, da bo Naujocks
zaslišan na obravnavi v Nuern-
bergu, kjer bodo menda nekat-
re njegovih izjav v prilog nje-
govim prejšnjim gospodarjem.
Deležen utegne biti torej krat-
kega trenutka te posebne zna-
ne in pridejo pred mladinsko so-
dišče 2. januarja 1946. Do takrat
pa so doma v oskrbi njih star-
šev.

menitosti, da je ostal zvest celo
takim predstojnikom.

Kmalu nato pa bo predan če-
škoslovaški vladi, ki ga bo od-
vedla nazaj na kraj njegovega
zločina. Našel bo svojo pot v
zankjo, ki je čakala nanj več
kot 10 let . . .

Urednikova pošta

ČLANSTVO SOC. KLUBA
št. 49 JSZ vas vabi na božično
veselico jutri, 25. decembra.
Pričetek ob 7. uri zvečer v Slo-
venskem delavskem domu na
Waterloo Ad. Za ples bo igrala
Vadnalova godba, ki igra za
stare in mlade, še posebno se
bomo pa zabavali pri prosti za-
bavi pri baru. Naj se nihče ne
boji, da bi moral prodajati dolg
čas. Vojne je konec, kar je že
bilo čas, in si enkrat lahko pri-
voščimo brezskrbno zabavo.

Torej ponovno vabimo vse so-
mišljenike in prijatelje iz vzhod-
ne, zapadne in južne strani me-
st posebnost po še od kluba št. 27
na St. Clairju in pevski zbor
Zarja, da bo donela tudi naša
lepa pesem. Na svidenje! —
(Jaz pridem pozno, ker bom de-
lal od 3. do 11. ure.)

Anton Jankovich.

Dve važni priredbi

Cleveland, O. — Najbolj ne-
hvaležno delo je oglašati v dopi-
sih razne priredbe, zlasti pa ve-
selice, katerih je toliko, kot gob
po dežju. Ampak položaj je tak,
da ne more nobena slovenska
organizacija uspevati finančno,
brez bare in godbe. To svojstvo
smo najbrž podedovali po naših
prednikih, ki so se pred dvana-
sto leti priselili iz Rusije v da-
našnjo Slovenijo. Rusi so še da-
nes veseleje značaja, katerih si
brez harmonike in vodke, niti
misliti ne moremo.

Toda dovolj o tem! Socijali-
stični klub št. 49, JSZ v Collin-
woodu priredi svojo običajno
božično veselico, dne 25. decem-
bra ob 8. uri zvečer v Sloven-
skem delavskem domu na Wa-
terloo Rd. Za ples bo igrala pri-
ljubljena Vadnalova orkestra,
katera je znana vsled pristnih
domačih polk in valčkov. Razu-
me se, da bo preskrbljeno za
žejne in lačne. Ker so bile prejš-
nje veselice na ta večer vedno
dobro obiskane, se z gotovost-
jo pričakuje, da bo tudi ta. Za-
bave bo dovolj za "oldtimerje"
kot tudi za mladino. Pridite!

Druga priredba se vrši pod
okriljem vseh krožkov Progre-
sivnih Slovencev, s sodelovanjem
SANSovih podružnic. To bo ta-
kozvani "Baby Shower" za be-
dne otroke v Sloveniji. Vrši se v
petek zvečer, dne 28. decembra
v Slovenskem narodnem domu
na St. Clair Ave. Ta "Baby

Božične dobrote

Za praznike bomo imeli vsakovrst-
ne orehe, slaščice in druge dobrote.
Lepi zavitki, vsebujejo ¾ funta, 1
funt, 1¼ funta, ali 2 funta.

||
||
||

UREDNIKOVA POŠTA

GOSPA NADA ZORETOVA SE NAM ZAHVALJUJE

Washington, 27. oktobra 1945
Draga gospa Tončka!

Težko bi mi bilo najti toliko besed zahvale, besed, ki bi moge vsaj približno odtehati vso naklonjenost, pozornost in pri srčnost, ki ste mi jo izkazale. Vi in ostale moje drage Clevelandčanke ob priliki mojega obiska. Povem vam, da sem se ves čas počutila, kakor da sem doma v svoji dragi Ljubljani. In ko sem gledala le ljubeznive, iskrene obraze, se mi je zdelo, kakor da sem med svojimi tovarišicami, na katere me veže prijateljstvo, skovano v težkih časih okupacije in v borbi za osvoboditev.

Bila sta to res dva krasna dneva, na lepša v vsem času mojega bivanja v Ameriki. Svoj načrt ste krasno izvedli in svojo simpatijo do nove Slovenije ste pokazale v toliki meri in na tako lep in neprisljilen način, kot jih morejo pokazati le dobri in odkriti ljudje, kot jih morejo pokazati le oni, ki jih vežejo iskrene in priščne vezi z domovino svojih očetov.

Vso Vašo pozornost, ki se je razvila v pravo manifestacijo naprednih žena, smatram kot izraz priznanja žena Clevelanda ženam v starem kraju, ki so s svojim herojskim zadržanjem tako slavno rešile čast slovenskega ženstva in s tem zadivile ves svet.

Za vse, prav za vse se iskreno zahvalim vam gospa Tončka. Istočasno pa Vas prosim, sporočite mojo hvaležnost in zahvalo vsem clevelandskim ženam, posebno še onim, ki so kakorkoli žrtvovali svoj čas za me.

Se vedno vidim pred seboj lepo okrašeno mizo in Vas, ljubega gospa Tončka, kot prijetno predgovornico. Ta večer mi bo ostal vedno v najlepšem spominu, spominjalo me bo pa nanj tudi okusno izbrano darilo, prelepa brožka.

V želji, da ohranite Vaše iskrene simpatije do nove Jugoslavije in jih še stopnjujete, Vas vse skupaj najlepše pozdravlja Vaša

Nada Zore.

Cleveland, Ohio. — Bilo je na večer 19. oktobra, ko je skupina Slovenk, potom SANSovih podružnic v Clevelandu imela čast in priliko sprejeti v svoji sredi eno najsimpatičnejših žena iz slovenske Ljubljane. Ta večer je imel biti za nas velik praznik. Zavest, da se bomo sestale s soprogo dr. Slavkoto Zoreta, svetnika na jugoslovanskem poslanstvu v Washingtonu, nas je vse vradostila in priprave za njen sprejem so se završile v najlepšem redu in soglasju. Čutili smo, da bomo v ge. Zoretovi pozdravile prvo Slovenko, ki je po vojni prišla v Ameriko in katera nam prinaša pozdrave in vesti od svojih in naših zavednih sestra onkraj morja.

Nešteto krat smo se vpraševale kakšne ljudi nam bo ohranila nova in prerajena Jugoslavija, katera je bila bičana in križana od tujcev in domačih izdajic? Odgovor na naša vprašanja smo dobili, ko smo se spoznali z dr. Slavkom Zoretom, Stanetom Krašovcem, z dr. Frančkom Kosom in z gospo Nado Zoretovo. Vsi smo bili enakih misli: Domovina nam ne bi mogla poslati bolj idealnih mož in žena, kot nam jih je.

Kot predstavnik partizanskega gibanja in kot govornik, si je dr. Zore osvojil srca vseh, ki

so ga videli in slišali. Nikoli ne bomo pozabili njegovega prvega nastopa v Clevelandu ob priliki Slovenskega dneva, ko je s svojim blagodnečnim glasom, s svojim nadvse lepim jezikom, njemu prirajeno iskrenostjo in odkritosrčnostjo pripovedoval o vsem, kar je doživel v vojnih grozotah. Med nami ni bilo niti enega pomisleka o resničnosti njegovega izjavjanja. Začutili smo do njega globoko spoštovanje in vedno bo dobrodošel med nami.

Vse to nas je napotilo, da smo si zaželele pozdraviti in spoznati tudi njegovo zakonsko družico, katera naj bi bila simbol današnje svobodne Slovenke. V svesti smo si bile tudi, da mora imeti mož njegovega kova tudi sebi enako družico. In res, nismo se motile.

Ga. Nada Zore je z veseljem sprejela naše povabilo, ker želela se je spoznati z ameriškimi Slovenkami. Na nas vse je napravila najboljši vtis. Po svojem priprostem nastopu, po svoji simpatični zunanosti in po svoji plemeniti duševnosti je od tistih in zapustila pri nas najkрасnejšo sliko same sebe in onih njenih tovarišic, ki so z njo vred doprinesle svoj veliki delček na oltar svojih novi Jugoslaviji.

Ga. Nada, vedite, da ste nas s svojim posetom zelo razveselili in očarali. Kako prav je imela Josephine Petrič, ko je dejala drugi dan: "Tako lepega, domačega in neprisljilnega večera, v tako izbrani in imenitni družbi, ne bo nikoli več. Kaj takega se primeri le enkrat v življenju." V teh stavkih je vse povedano.

Ga. Zoretova, ohranite Vas bomo v najlepšem spominu in želim vam veliko veselih in zabavnih dni na ameriškem tleh. Za SANSovo podružnico št. 39

Tončka Simčič, tajnica.

(P. S. — V zvezi s tem večerom naj prejmeta zahvalo tudi Mary Ster in Josephine Tratnik.)

"Baby Shower"

Nekoliko nerodno se glasi gornji naslov, pa ker so si tako zamislile naše Progressivne Slovenke, naj kar tako ostane. Seveda po mojem bi bilo za "Pomoč sirotam in stari domovini!"

Priobčenih je bilo že par dopisov v ta namen, in tudi nešteto pisem se je pisalo in razposlalo na posameznike kot tudi na društva, z prošnjo za prispevke, bodisi v blagu ali v gotovini, s katero se bo nakupilo blago ter poslalo v staro domovino za sirote, kateri so brez staršev, brez doma, brez nežne roke in

ljubečega srca. In vse to ne po lastni krivdi.

Rojak in rojakinja, ali je res potreba, da bi te močna roka prišla za prsa in te stresla, da te zdrami oziroma zbudi iz hipnoze, da boš dal, ali dala glas od sebe? Komur srce ne krvavi danes, ko čitamo pisma, katera prihajajo iz stare domovine, ta ni vreden, da se prištevam med Slovence, oziroma Jugoslovane. Res je, da smo v Ameriki, in da smo ameriški državljani ali upam, da nas to ne bo oviralo, ker sleherni od nas ima v stari domovini še svojce, pa bodi, da so stariši, bratje ali sestre, ali bratrance ali drugi bratrance in daljši sorodniki. Razume se, da bodo tem pomagali. Kaj pa ti, kateri nimajo svojih sorodnikov v Ameriki? Ali niso tudi ti Slovenci, oziroma Jugoslovani? Ali niso tudi ti vredni pomoči? To vemo, da so potrebni in torej ker vemo, da so potrebni, je naša človekoljubna dolžnost, da jim pomagamo.

V ta namen so naše zavedne "Progressivne Slovenke", posebno tu rojene mladenke, se zavzele in razposlale apele na vse strani, in ob zaključku pa prirejajo prireditev, katera se bo vršila v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave, 28. decembra v spodnji dvorani. Torej, rojaki in rojakinje, ako še niste prispevali svojega deleža v ta namen, se vas prosim, da ga prinesete ta večer, kjer boste deležni tudi razvedrila. Seveda ta opomin velja za Clevelandčane. Po drugih naselbinah pa to lahko izvršite, ako prispevate pri postojanki SANS.

Moral bi že preje omeniti, da s to prireditvijo v Clevelandu sodelujejo vse postojanke SANSa.

Sedaj pa še nekoliko o vsesplošni kampanji za pobiranje obleke, festvin in prispevkov. Že več apelov je bilo priobčenih v časopisih, kateri sodelujejo pri tej kampanji, in tudi v angleških listih je bil poziv na vsesplošno javnost za pomoč Jugoslaviji. Kakšen bo rezultat, se bo poročalo pozneje. Ponovno se apelira na vas ako imate, kar sami ne rabite, samo, da je še rabno in čisto, da darujete. V Collinwoodu je postojanka na 15616 Calcutta Ave., na St. Clair Ave. v Slovenskem narodnem domu in v Hrvatskem narodnem domu, v Euclidu v Slovenskem društvenem domu, na Denison Ave. v Slov. nar. domu. Ako nimate obleke ali čevljev, lahko kupite jestvine ali pa prispevate v gotovini, vse je dobrodošlo. Narod prosim. Pomagajmo mu, ker sedaj je prilika, da pokažemo, da sočustvujemo z njimi.

J. F. T.

OGLAŠAJTE V —
"ENAKOPRAVNOST"

DANES — V PONEDELJEK
bo naša trgovina odprta celi dan do
6. ure zvečer

IMAMO SE VELIKO ZALOGO
IRISH MALES vozil iz kovine
po \$15.49

kateri nadomestujejo tri-kolesna vozila za otroke.
IMAMO TUDI OBSIRNO ZALOGO IGRAC PO
ZNIŽANIH CENAH.

STEELE & CO.

17409 Waterloo Rd. — KE 4777

Plačilo za nemško izdajstvo

Nemci, ki so živeli v raznih evropskih nenemških državah, niso bili nikdar lojalni državljanji svojih držav. Vedno so škilili preko mej v Veliko Nemčijo, vedno je bil tam njihov ideal. Ko se je Hitler odločil raztegniti nemško oblast preko vse Evrope in še čez, je dobil v teh inozemskih Nemcih najboljše pomočnike. To je veljalo za vse prizadete dežele, posebno pa za Češkoslovaško, Jugoslavijo in Poljsko. Rusi so poznali svojo nemško kolonijo ob Volgi ter so bili dovolj previdni in močni, da so jo kmalu po začetku vojne z Nemčijo v celoti preselili nekam v Sibirijo.

Češkoslovaška, Poljska in Jugoslavija niso mogle tega storiti, in tako so bili po nemški okupaciji omenjenih dežel domači Nemci največji krvniki. Po porazu Nemčije so dotični "inozemski" Nemci večinoma zbežali v Nemčijo, ostali pa so bili ali bodo izseljeni. Nemška gnezda v slovanskih deželah so vedno predstavljala strupene tvore, in teh osvobodene slovanske dežele ne marajo več.

Pri tem je značilno, da so večje ali manjše nemške skupine v slovanskih deželah uživale vse državljanske pravice. V Jugoslaviji, na primer, so bile znatne nemške manjšine le na Kočevskem in v Vojvodini. Te manjšine so imele svoje nemške šole, svoje kulturne ustanove ter zastopstvo v mestih, občinah in parlamentu. Nikake pravice se jim niso kratile in nihče jih ni skušal raznaroditi.

Poleg tega so Nemci v Vojvodini posedovali najboljše zemljišča. Toda, ko je začel rogoviliti Hitler, so bili vsi zanj in

proti domačemu prebivalstvu. V Vojvodinski Nemci so se celo organizirali v posebne edinice Hitlerjeve vojske in so terorizirali domače slovansko prebivalstvo huje kot Nemci iz rajna. Ker je Hitler "Kočevsko krajino" začasno prepustil Mussoliniju, je kočevske Nemce preselil na Stajersko, in sicer na najboljše kmetije, s katerih so bili slovanski lastniki odvedeni na sužensko delo v Nemčijo ali pa v koncentracijska taborišča.

Ko so je sila nemških armad pričela rušiti in ko so jugoslovanske in ruske armade pričele pritiskati od vzhoda, je nemško prebivalstvo iz Vojvodine pobegnilo v Nemčijo. Isto so storili na Stajerskem naseljeni kočevski Nemci. Razume se, da so iz osvobodene Jugoslavije pobegnili tudi drugi Nemci, tisti, ki so bivali tam desetletja in stoletja, in tisti, ki jih je Hitler tja naselil. Tako se je Jugoslavija nekako na lep način iznebila svojih izdajniških Nemcev. Ni jih bilo treba poditi; šli so sami.

Na Češkem, brez Slovaške, je bilo nekaj manj kot tri milijone Nemcev in okrog osem milijonov Čehov. Tam so imeli Nemci vse pravice enakopravnih državljanov. Imeli so vse potrebne šole, od osnovnih in srednjih šol do univerze, imeli so pošteno zastopstvo v parlamentu in celo v kabinetu ter mestne in občinske uprave, kjer so bili v večini. Nemški jezik je bil enakopraven s češkim. Vendar niso bili zadovoljni in so neprestano škilili v Nemčijo. Njihov vodja Henlein je igral veliko vlogo z ozirom na prvotno delno zasedbo Češke in potem z okupacijo vse dežele. Šest let so Nemci, domači in oni iz rajha, tiščali Čeha k tlom. Nad milijon Čehov je bilo odpeljanih na sužensko delo

KUHINJSKE PEČI
Vsem gospodinjam naznanjam, da sem dobil
veliko zalogo
KUHINJSKIH PEČI
Tappan - Grand - Magic Chef - Roper
PRAVKAR SEM PREJEL TUDI KRASNE NOVE
G. E. ELEKTRIČNE KUHINJSKE PEČI
Sedaj imamo G. E. ledenice na ogled in priporočamo, da si jih ogledate predno kupite drugje.
ANTON DOLGAN
15617 WATERLOO RD.

NAZNANILO OTVORITVE

COUTURIERE SHOPPE

DNE 15. JANUARJA

V SLOV. NAR. DOMU

6411 St. Clair Ave.

Tel.: EX 4797

Izdelujemo obleke za žene in dekleta
po meri in po vašemu okusu

MARIE STEFANIC
DANIELE SUSEL

Prav veselo božične praznike

UREDNIKOVA POŠTA

Kako smo obhajali božič v stari domovini

Cleveland, Ohio. — Najprvo je moralo biti vse pospravljeno. Na polju ves pridelek na svojem mestu, kot korenje, repa in zelje. To je bila zadnja sprava. Potem smo nasekali drv, da smo bili preskrbljeni vsaj za par mesecev. V drugi vrsti je bila strelja, ker imeli smo polno štalno živino. Pri nas doma smo imeli zadaj na vrtu gospodarsko poslopje, ki smo ga po domače imenovali — šupo. Morala je biti polna stelje, predno je zapadel sneg, da je potrpelo tja do spomladi.

Potem smo prepustili vse delo očetu in mlajšemu bratu, ki sta opravljala vse delo pri živini in na dvorišču. Me smo bile tri sestre, smo pa med tem šivale, štrikale itd. Moja druga sestra je bila izučena šivilja ženskih in moških oblek. Vedno se je trudila z učenkami, z mladimi dekleti, ki smo med delom vedno lepo prepevale in odganjale monotono.

Najbolj smo se veselili božičnih praznikov in seveda — potic. Dan poprej so meni mama na uho povedali: "Danes večer bomo pekli potice in božični kruh." Oh, kako sem poskakovala. Drugo jutro, ko smo vstali, so mama rekli: "Danes bomo šle pa me s poti." Seveda, jaz sem šla, ali moja dobra mamica so kar začeli opravljati dnevno delo naprej. Njim ni bilo nikoli pretežko in prehudo, kar je bilo za družino storiti. Sedaj sem zvedela, da še živijo, so stari 78 let, oče pa 84 let. Kako in kaj je z njimi, natančno še ne vem.

Pohajale smo dvakrat v tednu k pevskim vajam. Spominjam se še, ko nas je bilo na Sveto noč 42 pevcev pri polnočnici. Ko smo šli domov, nas je počakal en star možiček in je rekel: "Ne slišim in mislim sem, da sem res gluhi. Ampak nocoj sem slišal nekaj lepega."

Takrat smo imeli pri nas župnika, ki je bil tam od Gorice doma, po imenu Ciril Vugo. Bil je že star, penzionist. Se še dobro spominjam, ko je pridigal na božični dan. Rekel je: "Vidim ljudi na cesti, ko si segajo v roke in eden drugemu čestitajo vse najboljše na svetu."

Dejal je: "To je laž! Vsi lažejo. Če komu dobro gre, ga v resnici zavidajo. K meni je prišla stara ženica, podala mi je roko in dejala: 'Dobro jutro, gospod župnik. Želim vam zdravje in zdravo pamet!' Malo sem bil presenečen nad tem pozdravom, ali v naglici sem ji tudi jaz voščil enako. Šele ko je odšla, sem razmišljal, čemu to voščilo, kaj to pomeni? Sprevidel sem, da je to čista in odkrita želja."

Ta župnik tudi ni pripoznal za pravilno, da stare ženske hodijo vsako jutro k sv. obhajilu. On jim je rekel naravnost, da so hinavke. Isti župnik je vedno ljudi opozarjal na dostojno življenje in na geslo, da gre vsakemu svoje.

Vesele božične praznike vsem čitateljem Enakopravnosti!

J. L.

Oblačilna kampanja za staro domovino

Cleveland, O.—Slovenski javnosti je bilo že sporočeno, da je organizacija SANS širom Amerike proglasila oblačilno kampanjo, za zbiranje obleke, obuvala in konserviranih živil, mleka itd., za naše v pomanjkanju trpeče rojake v Sloveniji. To delo vršijo za širši Cleveland tri podružnice SANS in sicer št. 39, 48 in 106 s popolnim sodelovanjem članic vrle organizacije Progresivnih Slovencev v Ameriki in njenimi podružnicami.

V Slovenskih narodnih domovih imajo navadno svoje prosto-

re, kjer se znaša skupaj vse te tako potrebne stvari. Kampanja traja celi ta mesec. Ali ste že kaj darovali in pripomogli pri tem? Ali ste že vse pregledali, če imate še kje kaj, kar bi lahko pogrešili in darovali za naše nage in bese rojake v Sloveniji? Vedite, da bodo naši Slovenci to zimo hudo zmrzovali in trpeli pomanjkanje vsega in da bo marsikam posegla smrt, ker ni tam obleke, ne obuvala in ne zadosti živeža.

Pisma, ki prihajajo iz domovine, jasno pričajo to njih bedno stanje. V zadnjem pismu od mojega brata in družine razvidim, kako potrebujejo pomoči. Prosiijo, naj pošljem vsaj eno srajco, ker nimajo nobene; pošljijo kakšne čevlje. Še pred vojno so bili z obleko bolj siromašni. Sedaj, po štirih letih vojne, je še toliko huje. Pošljijo, pravijo, tudi če so cunje, nam bodo prav prišle. Tako piše meni brat, tako pišejo vam vaši sorodniki.

Res je, da pomagamo vsi svojim sorodnikom najprvo. Ampak vsi prizadeti Slovenci nimajo v Ameriki svojih stricov in tet, ali bratov in sester in vendar so ti tudi naši in ravnotako potrebujejo pomoči. V pisnih čitamo, da tam ne morejo dobiti nič, tudi za velike vsote denarja ne, pa tudi denarja nimajo. Država je bila po okupatorjih vsa opustošena. Poročajo, da je 60 odstotkov imetja v Jugoslaviji bilo uničeno. Predno si bo mogla država vsaj nekoliko pomagati iz tega bednega stanja, bo vzelo leta časa. Ako jim ne bomo mi ameriški Slovenci pomagali, kdo drugi naj jim pomaga? Zavedajmo se tega vsi in vsi brez izjeme pomagajmo, pa če nam državna vlada v Jugoslaviji ugaja ali pa ne. Tukaj ni vprašanje politike in kdo je na krmlu in kdo ni. Daes se gre za to, da se zmanjša trpljenje in reši smrti nedolžnih otrok in drugih ljudi. Slovenci so že itak žrtvovali mnogo svojih najboljših mož, fantov, deklet, žena in otrok za svojo osvoboditev. Ne dopustimo še nadaljnjih žrtev. Zato bratje in sestre, dajmo prispevati, kar največ moremo za te slovenske reveže. Dajmo se zavedati svoje dolžnosti. Poskusimo doprinesi svoj delež k uspehu te kampanje.

Hvalevredno kampanjo vodijo tudi naše požrtvovalne žene in dekleta, članice organizacije Progresivnih Slovencev v Ameriki. V teku imajo svojo še posebno kampanjo za "Baby Shower", ki se bo obdrževal v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. dne 28. decembra v spodnji dvorani. Sleherni bi se moral zavedati važnosti tega prizadevanja in prispevati k temu vsaj toliko, da bi posameznik oblekel eno slovensko sirotko v starem kraju, ki jih je toliko, ki so bosi in nagi in nikogar nimajo od svojih. Zato so Progresivne Slovence razposlale prošnje na društva in prosijo vso slovensko javnost, da pomaga pri tej prireditvi kolikor največ more. Tudi pri tem podvzetju sodelujejo vse SANS podružnice v širšem Clevelandu. Zato se moramo vsi zavedati važnosti tega podvzetja in pomagati,

da bo "baby shower" uspešen, da bodo otroci v Sloveniji čimveč dobili.

Za ta namen lahko sami nakupite tukaj reči kar hočete, za obleči eno sirotko v Sloveniji. Ako pa nečete sami nakupovati obleke ali kaj drugega, tedaj lahko prispevate v gotovini v ta namen in potem bo odbor Progresivnih Slovencev sam kupil blago ali čevlje in druge potrebščine, kar bo vse skupaj poslano v Slovenijo. Poročila dobivamo, da je v Sloveniji do 10.000 nedolžnih otrok — sirot; v vsej Jugoslaviji pa do 800.000. Kar bomo Slovenci zbrali, bo šlo vse za slovenske sirote v Sloveniji. Zavedajmo se pomena te humanitarne kampanje za nedolžne otročičke v starem kraju.

Kot mi je znano, je krožek št. 1. Progresivnih Slovencev že nakazal vsoto \$200.00 za "baby shower". Vsa čast tem zavednim ženam.

Tudi druga društva so se prično dobro odzvala temu vabilu. Upam, da društva, katera še niso nič storila v tem pogledu, nekaj ukrenejo in pokažejo svojo bratsko dolžnost. Glede obleke, če ne morete iste sami prinesiti ali pripeljati v centrale, v naše Domove, pokličite enega ali drugega uradnika, SANS ali Progresivnih Slovencev in preskrbelo se bo, da pride kdo z avtomobilom in pobere. Ako pa je le mogoče, prinesite ali pripeljite sami obleko, na katerega izmed označenih prostorov. To je: Slovenski narodni dom, 6409 St. Clair Ave.; v Collinwoodu je zbirališče na Calcutta Ave., v Euclidu pa v Slovenski društveni dom na Recher Ave. in na zapadni strani pa v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

Prispevke v gotovini se lahko izroči tajnikom podružnic SANS ali tajnicam krožkov Progresivnih Slovencev. Zato še enkrat apeliram, spomnite se za božič slovenskih sirot v Sloveniji. Vsak dar je dobrodošel. Naj bodo naše kampanje za obleko na splošno, kot tudi "baby shower" resničen in popoln uspeh. To je pa vse odvisno od vas, dragi rojaki in rojakinje. Naj med nami ob praznikih preveva prava bratovska in sestrskas dolžnost do ubogih ljudi v Sloveniji. Naši ljudje neradi prosijo, ampak iz pisma se vidi njih obupno stanje. Saj ne morejo drugače, kot da povedo in pojasnijo svoj položaj sorodnikom v Ameriki. Zato, dajmo jim pomagati, da ne bodo sedaj omagali.

Društvene tajnike za podružnico št. 48 SANS v okrožju Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd., prosim, da bi poslali imena zastopnikov svojega društva za to podružnico SANS, za leto 1946. Priložite tudi dar, če je društvo sklenilo kaj prispevati v ta namen, da se čimveč mogoče zbere skupaj v tej kampanji. Posamezniki, ako morete kaj darovati v ta namen, prinesite spodaj podpisane. Vsak prispevek je dobrodošel. Tudi obleko lahko prinesete v našo trgovino, če vam ni priročno dostaviti na Calcutta Ave.

Za podružnico št. 48 SANS: Jos. F. Durn, tajnik.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!
Naznanjamo, da smo otvorili trgovino, kjer popravljamo električne predmete in prodajamo električne ledenice.

J. M. KELLER & CO.

1159-61 EAST 79th STREET

ROSE ROMAIN — Cosmetic Shoppe

OBRAZNE KREME VSEH IZDELKOV TER INDIJSKI IN MEHIŠKI IZDELKI LEPIH PREDMETOV.

22 EUCLID ARCADE — MA 1963

JOSEPH J. SMOLE JR.

6112 Glass Ave., EN. 6963

BONDED WINERY NO. 191

PIVO IN ŽGANJE

Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem odjemalcem in prijateljem želi

DEBELAK'S SERVICE STATION

Cities Service Gas & Oil, Tires, Tubes, Batteries

Accessories, Anti-Freeze, Lubrication, Fast Battery Service

ANTHONY F. DEBELAK, Prop.

14702 Lake Shore Blvd.

IV 2361

GORDON GRILL CAFE

928 East 72nd Street

Se zahvalimo za dosedanje naklonjenost ter se priporočamo za v bodoče. Postrežemo vam z dobrim pivom, vinom in žganjem ter z dobrim prigrizkom.

GODBA VSAKO SOBOTO

ED SELAN, lastnik

Iskrena božična in novoletna voščila vsem!

FRANK MRAMOR, JR.

GROCERY

6710 St. Clair Avenue

Se priporočam gospodinjam za nakup fine grocerije

Vesele božične in novoletne praznike želimo vsem!

Vsem našim cenjenim odjemalcem in prijateljem

želimo vesele božične praznike in srečno novo leto!

GLEN PARK CAFE

PIVO—VINO—ŽGANJE

MR. IN MRS. FRANK CHAMPA

1049 East 185th Street

IV 9501

Se priporočamo za naklonjenost.

LUDWIG'S BARN

vabi na

BOŽIČNI VEČER

ki se vrši v torek, 25. decembra

DOBRA ZABAVA IN PLES

Make your reservations for the New Year's Eve Party now!

LUDWIG'S NITE CLUB

20160 Lindberg Ave. — IV 9628

Vesele božične in novoletne praznike želimo vsem Slovincem!

LOUIS TISOVEC-JOE KRULAC

8014 St. Clair Avenue

ENdicott 5009
MESNICA

ZA FINO SVEŽE IN PREKAJENO MESO PRIDITE K NAM

Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem!

ANDY'S CAFE

7011 St. Clair Avenue

EN 9152

Za dobro pijačo in prijetno družbo obiščite našo gostilno

Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem!

MR. IN MRS. JOHN MOCNIK

MODNA TRGOVINA

772

GLENN FLORAL COMPANY

Šopki za neveste in venci ter sveže cvetje

Božična drevesa od \$1 naprej

16300 EUCLID AVE.

ERMA GLENN

UNIVERSITY THEATRE

10606 Euclid Ave.

Iskrena božična in novoletna voščila vsem!

MULLAIRE'S

3627 CARNEGIE AVE.—HE 4475

Za najfinejšo čiščenje se obrnite na nas

932 Chester — Willoughby — Shaker Square

Vesele božične in novoletne praznike želimo vsem!

THE W. H. BAETZ CO.

Modna trgovina—Moška oprava

To je naše 50. leto

10405 ST. CLAIR AVE.

Iskrena božična in novoletna voščila vsem!

Vesele božične praznike, srečno, zdravo novo leto

želimo

vsem mojim članicam pri društvih, pri katerih sem včlajena; vsem mojim sorodnikom, dobrotnikom, prijateljem in znancem

MARY BRADAČ

1153 EAST 167th STREET

SEZONSKA VOŠČILA!

Sealtest
MlekoSealtest
Sladoled

The Telling-Belle Vernon Co.

Division of National Dairy Products Corp.

3740 Carnegie Ave.

EN 1500

STANDARD HARDWARE & SUPPLY CO.

Trgovina z železnino, barvami in električnimi predmeti

12507 St. Clair Ave. — GL 1354

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želimo vsem!

JOHN OBLAK

1146 East 61st Street — HE 2730

OBLAK MOVER

Kadar se selite ali rabite truck za prevoz iz enega kraja v drugega, pokličite zanesljivega selilca. Postrežba je vljudna, točna in po zmerni ceni.

Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem!

Mirko Kunčič:

PASTIR KLEMEN

1.

Nocoj sega pastirju Klemenu prvikrat po štiridesetih letih, ko je teklo njegovo življenje iz dneva v dan tako tiho in pokojno kakor hoja zasanjanega studenta po rosnem vnožju planine — — — čudno tesno in bolno v srce. Ko da se je pognal odnekod — iz črnih nižin — razburkan val in vzvihril svetlo gladino njegove samote do divjih vrtincev. — ne najde pastir Klemen, ne najde miru in obstanke nikjer več . . .

Kakor brez uma, bolesto razdražen, krevsa po svoji uborni kolibi, krevsa iz kota v kot, odpira duri, stopa na prag — noč grize vanj s črnimi, sovražnimi očmi — in se vrača v notranjščino še bolj malodušen in potrt.

Zahoče se mu spanja, pozabljenja. Zlekne se stokajoč na trdo, skromno ležišče ob črnem ognjišču, na katerem tiljo poslednji ostanki žerjavice v pepelu, zlekne se, potegne si odejo čez glavo, zatisne siloma oči — zaman. Spanec beži nocoj skokoma od njega, beži kakor svetla misel od človeka, ki ga muči tajna skrb, preganjanja težka vest. Še pipica, njegova zvesta, ljubljena, leži nocoj pozabljena in omalovaževana na očrneli polici poleg loncev in skled, polnih sladkega ovčjega mleka.

Kam bi s svojim bolnim, grenkim dognanjem, pastir Klemen, kam?

Kakor pošastne, krvičejne ujede ga obletavajo sive misli, kljujejo vanj neusmiljeno, režijo se mu v obraz zlovesče in porogljive.

— Ha, ha! Ne preženeš nas več odtod, stari, ne preženeš, pa če bi nas podil do konca dni!

Poveša glavo globoko na prsi pastir Klemen, poveša, potaplja obraz v koščene dlani in je neizmerno žalosten v svojem zadnjem spominu.

Kako je že dejal, kako se je razkošatil v svojo nezaslišano zlobo trdi in skopi kmet Balantač, ko je prisopil ob visokem poldnevu ves nemaren in tolst na planino in zaznal, da mu je uskočila v strmih pečinah najlepša izmed belih ovčic . . .

Tako je dejal, tako je bil nesramen in podel v svojem strašnem srdi, da bi mu pastir Klemen še na smrtni postelji ne mogel več odpustiti — — —

— "Hudir te dal, hudir te vzel — lenoba zaničarna! Kod si imel oči? Lepo si začel na stara leta. Danes eno, jutri drugo — pripravil me boš od vse ovce, spravil na beraško palico. Prokleta tista ura, ko sem te postavil za ovčarja! Sahne sitnosti in škodo imam s teboj, same križe in težave."

"To pa ne bo držalo, Balantač, ne bo. Samo pomisli, presodi: štirideset let, štirideset dolgih let pastirjevanja, skrbi, odgovornosti in nevarne hoje po pečinah. Štirideset let. To niso mačkine solze. Pošteno sem ti služil, pošteno ti bom še nadalje. Za Boga, Balantač, ali si slep, ka-li? O kakšni škodi govoriš? Opomogel si se, opomogel. Imel si zaradi mene srečo vsepovsod: daleč preko dolin in gora je zaslovel sir, ki ti ga izdelujem jaz. Na deset fara naskoli nima nikdo lepših in rejenejših ovac od teh, ki ti jih oskrbujem jaz. Kje je tu škoda, Balantač, kje? Izguba ene ovce v štiridesetih letih — kaj je to? Nisem kriv. Nesrečen slučaj. Ho, ho, Balantač, to pot si se prenačil in si se!"

"Ti bom dal, prenačil, gobec stari! Še repenčil boš povrhu in širokoustil. Potrudi se raje, potrudi, vrag, da mi pripraviš izgubljeno žival nazaj! Drugače ti zagodem: najel bom drugega pastirja. Požgančev Jernejec se mi je že ponujal. Mlad je še — komaj dvajset let ima — in

skočnih nog. Ta bi bil zame, ta! Ti — kakor vidim — itak nis več za drugega kot za občinske ubožnice. Hoj, ne glej me tako debelo in kljukasto! Kmet Balantač se ne šali. To veš."

Strmi pastir Klemen pred se v praznino, strmi, prisluškuj jeku brezvestnih besedi boga tega Balantača od včeraj in ne ve, če jih ni slišal le v hudih strahotnih sanjah . . .

Da bi ga podili zdaj, na stara leta — kaj pravim "stara leta"; komaj šestdeseto leto je dosegel pastir Klemen pred me secem dni in je še ves čil in krepak — od črede, ki je skrbel zanjo in jo čuval kakor oče svojo deco štirideset dolgih let in jo izročil na milost in nemilost tujim rokam?! Da bi g pregnali iz njegove tihe samote ki mu je s čudovito nežnostjo in iskrenostjo prirastla na srce med hrupno, nesmiselno vrve nje osvražene sveta?! Da b se moral ločiti od svojega kraja — svojih zelenih, solnih planin — in zamenjati njih neoskrunjeno lepoto, njih prostost in svobodo s tesno, mračno in zadušilo kamro občinske ubožnice v dolini, kjer žanje smrt in se bori za nadvlado hinavščina z lažjo, zavist s pohlepnostjo, mržnja z zlobo podlost enega z nizkotnostjo drugega?! Nikoli. Pa če bi ga hoteli s silo pregnati odtod — on ne pojde. Kratkotrajno: ne pojde.

Pastir Klemen je sam. Na vsem božjem svetu nima nikogar, ki bi mu ob smrtni uri mehko zatisnil oči. Njegov dom, njegova ljubica, od rojstva do groba zvesta, je in ostane planina. Vso svojo mladost je žrtvoval njej, vsa svoja zrela moška leta je prebil na njej; ostal ji je veren in udan do smrti. Ko bo zaslutilo srce svojo težko uro, takrat šele se bo poslovil od nje, ljubljene, edine, s spominom polnim svetlih utrinkov in se odpravil v dolino, da mu izmerijo in stešejo krsto . . .

Strmi pastir Klemen, strmi preko lesenih, črvivih sten kolibe nekam daleč — in v njegovih očeh se užiga plamen poln zanos in veličine.

"Pojdem, takoj ob svitu novega dne pojdem, preteklem še enkrat vse kotičke po pečinah, da najdem izgubljeno ovčico. Zablodila je ubožica nekam med čeri in si ne zna pomagati. Najlem jo, pa naj bi moral preplezati vse grebene in prepače, katerih doslej še niso dosegle moje noge. Najdem jo, da se ubranim krivice in sramote, ki mi ju hočejo naprtiti na stare rame. Zavisten si mi, Jernejec, grdo zavisten. Polakomnil si se moje planine, moje samote, moje črede. Zahrbten si in potuhnjen. Zato ti svojega mesta še dolgo ne privoščim!"

Tone pastir Klemen vse globlje vase, plaz hudournih misli se mu vali od srca, opojna dremanica mu leze v oči. Blodno se smehlja v polusanjah. Ustne se mu pregibljejo v komaj slišnem, komaj razločnem jecanju. Šestdeseto leto je prekoračil stari Klemen, a še veruje v svojo mlado moč, svojo voljo in

hotenje. Veruje, veruje, veruje . . .

2.

Zunaj je burna noč. Težki svinčeni oblaki se podijo po nebu, trgajo se in ožijo v orjaške pošastne like. Kakor skozi gosto mrtvaško zagrinjalo pobliškava medlo in plaho izza njih unin soj. Vsenakrog — od bližu in daleč — šume gozdovi, ipogibajo ponosne vrhove, lonijo se v okornih deblih, stoka jo, bučijo . . . Kakor vseobsežne čudotvorne orglje so; nad njimi se sklanja vsesilni umetnik Vihar, tiplje z begotnimi prti po njih, orglja, pregiba harmonije in disonance, ustvarja najvišjo, neumorno himno božjemu stvarstvu . . .

Odnokod — iz teme in vihr — se je sunkoma utrgal, pritekel v divjem diru velik ovčarski pes. Zda se vzpenja s prednjimi tacama po zapahnenih duh, praska obupno po njih, renči dolgo, dolgo brez odziva.

Pastir Klemen leži na svojem trdem ležišču, kiso ga vane njegove stare kosti kakor mehkužnega toščaka telo mehke pernice, leži in se ne gane. Spi in sanja, kakor otrok, ki ga je pozno v noč upokojila sladka uspavanka materina . . .

Pes na pragu ne najde več pokorja. Bolesto cvili, zaganja se kvišku, pada na zadnje noge, striže nemirno z ušesi in zavija s turbno hripavim glasom v daljavo.

Vztrepeta pastir Klemen, vztrepeta nenadoma v svojem blodnem snu kakor v navalu groznice, plane pokoncu, razširi oči, zapiči jih v temo, ko da bi hotel iz njenega kaosa izobličiti jasne konture porajajočih se slutenj, zadrži sapo in prisluhne. Nato stopi k vratom, odhije zapah in mrmra skozi zobe: "Čudno nemiren in razdražen je nocoj ta pes. Le kaj mu je? — No, no, Perunček, pojdi noter in bodi lepo miren! Razgrajša. Ali te je obsedel sam Bog-nasvaruj?"

Odpre duri pastir Klemen, stopi na prag in poboža zvestega čuvaja po glavi. "Pri ovcah v staji je vse v redu, kaj?"

Prijazno pomigne z repom Peruna. Hvaležen je svojemu sive-mu gospodarju za pozornost, ki mu jo izkazuje. Vzpe se nanj in ga obliže z jezikom po zagorelem, poraščenem licu.

Zdajci se zazdi pastirju Klemenu, da je prestregel iz tuljenja viharja zvok, ki je povzročil to neobičajno razdraženost psa. — Kaj ni poklicalo odnekod bolesto in tožeče, kaj ni zajokalo iz daljave s pretresljivim glasom otroka, ki je zablodil v temni šumi?

Pes postaja spet ves besen in nemiren. Laja, laja brez prestanka, a je zdaj ves srečen in zadovoljen, da je priklical svojega gospodarja.

Pastir Klemen napeto posluša. Oči mu gorijo v čudnem, zamolklem blesku, ki pa se preli-v v vedno jasnejšo vedrino.

"Tako je in nič drugače. Izgubljena ovca me zove. Gotovo je iskala revica poti do staje in

(Dalje na 7. str.)

Vesele božične praznike želimo vsem našim odjemalcem,

ki so tudi naši prijatelji in so nam pomagali tekom preteklega leta. Vse, kar moremo reči je, da se zahvaljujemo ter se priporoč

F. A. MARINCIC

QUALITY MEATS

Vsem cenjenim odjemalcem se lepo zahvaljujemo za naklonjenost v preteklem letu in se priporočamo še za v bodoče.

542 East 152nd St. - MU 5832

Vesele božične in novoletne praznike želimo vsem.

Najlepše božične praznike in srečno novo leto želita

JOE in ERNIE, lastnika

E. 152 ST. RECREATION

809 East 152nd St.

MU 9526

DOT'S CAFE

Slovenska gostilna — DOROTHY URBANČIČ, lastnica

Se priporočamo za obisk.

15930 Saranac Road MU 3871

Iskrena božična in novoletna voščila vsem!

PETER ROSTAN

449 East 158th Street

PAINTER AND DECORATOR KE 0620

Vsem mojim odjemalcem in prijateljem želimo prav vesele božične praznike in srečno polno novo leto 1946 ter se toplo priporočam za naklonjenost. SEDAJ JE ČAS ZA BARVANJE IN DEKORIRANJE OD ZNOTRAJ.

Se priporočam

VSEM MEŠČANOM IN MEŠČANKAM MESTA EUCLIDA KLICEM

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

KENNETH J. SIMS, ŽUPAN

PAUL MARKIČ

14214 Westropp Ave. - LI 2459

Popravljam strehe, vršim vsakovrstna kleparska dela in postavim forneze in napeljava za umetno prezračenje.

Vesele božične in novoletne praznike želimo vsem!

PASTIR KLEMEN

(Dalje z 6. str.)

obtičala nocoj v tesni kotlini. Hvala Bogu, zdaj vem: še je živa. Potrpi, ubožica, potrpi; takoj pridem in ti pomorem!"

Ne odlašaj, Klemen. Ve, da je blaznost, ve, da tvega morda lastno življenje, ako sledi njenemu klicu skozi temo in vihar. Toda predno sine jutro, bo nesrečna žival morda že mrtva. In potem bo tudi konec njegovega pastirjevanja na planini. Zavezale bodo duri zatohlih zidov občinske ubožnice in ga pogoltnile... O, tega starec Klemen noče doživeti. Noče, noče, noče...

Kot bi trenil, se odloči. Plane v kolibo, pritrdi si okrog pasu debelo vrh, natakne nanjo veliko starinsko svetilko, vzame v roko težko okovano palico — in že si sunkoma in z nečloveškim naporom osvaja pot v strmine. Pes se plazí tik pred njim, voha po zraku in po tleh, striže pazljivo z ušesi in cvili, presunljivo cvili —

3.

Visoko nekje med strmimi pečinami, podobnimi ogromnemu skrušljivemu satovju, zija globok prepad. Njegovo dno je pokrito s črnim ruševjem in odpadki drevja, ki ga je oklestil vihar.

Na rob tega prepada pleza pastir Klemen, pleza v neprestani opasnosti za lastno življenje.

Noben odblesk luninega sonja ne more več predreti valove, če mase gosto natrpanih oblakov. Le medli bliski, ki pa se užigajo še zelo daleč, daleč nekje za nedoglednimi gorami, vržejo zdaj, zdaj slaboten slap svetlobe preko planine. Drugače je noč črna, tako črna, da bi potreboval pastir Klemen za nevarno prečkanje po čerih deset rok — in še bi šlo komaj za silo...

Skoraj navpično navzgor rastejo skale v višino. Oborožene so z ostrimi šili in robi. Samo en neroden stop, en neroden prijem — in strmoglavš kakor odžagan hiod navzdol...

Pastir Klemen pa pleza preko njih, pleza z obupno voljo človeka, ki je blodno uverjen, da leži na kocki njegova čast, njegov ponos. Samo dvoje prividov — prvi ves svetel, drugi ves mrk — mu neprestano lebdi pred očmi: ali življenje kakor doslej, polno solca in prostosti, zdravlja in moči, ali pa žalostno, klaverno hiranje v neprijazni občinski hiši...

Oj, naprej, kvišku, do cilja! Tuli vihar, zaletava se besno in grozeče vanj. Bliski se užigajo vedno gosteje, vedno bliže; postajajo ognjeni in slepeči. Zamolklo gromenje se vali za njimi, raste v preglušujoč ropot ogromne žekzne kroglice, ki jo kotali nevidna roka preko kamenitih ruševin...

Pastir Klemen ne odneha. Vzpenja se vse više, pleza, da mu lije krvav pot s čela in mu pokajo členki na rokah in nogah. — Kdo bi postajal malodušen in strahopeten tik pred ciljem?!

Tožeči klic izgubljene ovce mu udarja vse glasneje in razločneje na uho.

Pleza Klemen. Njegove dlani so že polne skelečih ran in

vroče, umazanorodeče krvi. Postajajo spolzke in okorne, nezanesljive za nadaljne prijeme.

Že je skoraj na vrhu kamenite grmade: še en smrtnonevaren zalet preko ošiljene izbokline — — — in sesede se stavec upehan in onemogel na rob prepada, v katerem leži izgubljena ovčica s strto nogo ter milo kliče na pomoč...

Pastir Klemen ne pozna strahu. V teku štirideset let pastirjevanja ga je že neštokrat zalotil hudournik v pečinah. Vdril je s čredo ob največjem naliču pod kakšnim orjaškim privisom, križal se pobožno, molil in premišljeval udano in brez groze, kako neznatna je sila človeka v borbi z neukročenimi prirodnimi elementi. Gledal je prevzet in očaran, kako divje lepa, strašno veličastna je njegova planina, kadar jo biča razpaljen srd božji...

Ne pozna strahu. Nocoj pa, če vse trezno premisli in preudari, upošteva okolnosti, ki so sovražno naperjene proti njemu, upošteva da se ni nahajal še nikoli v takšnem skrajno neugodnem položaju, ga vendarle obide mrzla zona po vsem telesu...

Kaj bi zdaj, kam in kako? Brez pomoči je. Ali naj čaka jutra in prečepi v tej mučni legi vso noč? — Hu, kako tuli vihar. Bliska se in treska kot na sodnji dan. Tudi prve deževne kaplje že čuti na licih...

Bulji Klemen neodločno okoli sebe, bulji v črno globel pod seboj, zmaje z glavo in je ves zmeden in osupel.

"Čudo božje! Kako je le neki zašla ovca v te strmine? Na kakšen čudovit način je strmoglavila v prepad, da se ni ubila? Gotovo je od nasprotni strani lažji prehod na to grmado, polno skritih in lokavih kotlin; jaz pa sem jo ubral — slepec — naravnost navzgor!"

Pa se spomni Klemen še na nekaj in se udari s pestjo ob čelo: kod je ostal pes?

"Odsodaj, kakopak!" se tolaži. "Bila bi gotova smrt zanj, če bi plezal za menoj..."

V tem trenutku prisluhne, izbulji oči in je še bolj presenečen in osupel: iz dna prepada se ne odbija le pretresljivo vkanje ponesrečene ovce, tudi radosten, hrupen lajež pogršene psa udari zdajci na njegovo uho.

"Vidiš ga, premetenca!" zamomlja skoraj dobrovoljno pastir Klemen, izvleče rutico in si obriše pot s čela. "Jaz ti jo štorokljam kot norec tu gori, da se spustim odondod spet po vrvi navzdol — on pa ti je gotovo izvohal niže doli, na drugi strani, širok skalnat presek in se splazil skozi njega do ovce v prepad."

In ga pri tem nepričakovano obide rešilna misel.

Ha, če je tako, potem je njegovo delo znatno olajšano. Ne bo mu treba dvigati ovce iz dna v tako višino in odtod spet plezati z njo preko ostrih šilov in robov navzdol... Spustil se bo po vrvi v globčino — vse drugo bo potem igrača.

Z novim pogumom, z novo vztrajnostjo in samozavestjo se loti Klemen dela. Previdno ti-pajoč okoli sebe se plazí po ostro nazobčenem robu in oprezuje, kje bi naletel na trdno oporišče, okoli katerega bi ovil vrv.

Ko najde po dolgem iskanju za svoje načrte primerno izboklino, pritrdi neutegoma konec vrvi nanjo, drugi konec pa zavijti nad prepadom. Nato se je odločno oklene z rokami in že se spušča polagoma navzdol... vedno niže... vedno globlje...

Že je dosegel znatno globino. Divje radostno laja pes pod njim in glas bele ovčice — čuti revica, podzavestno čuti, da se ji bliža rešitev iz mračne ječe — je ves mil in kakor poln gorke hvalečnosti...

Pastir Klemen je na zunaj robat človek, a v svoji notranjosti silno čustven in nežen. V tem trenutku čuti, da se mu para srce od ganutja in sreče...

"Hoj, hoj, ubožica, potrpi; še minuto in že sem pri tebi... In ti, Perunček — priden si, priden! Jutri ti pripravim obed, da ga boš pomnil žive dni!"

Momlja pastir Klemen, momlja skozi zobe in razdalja med njim in dnem prepada se oži...

Ko bodo uresničene tvoje sanje, o pastir Klemen — rešena ovčica in vržena sramotna nakana pregnanstva v velikem lo-ku od tebe — naj ti bo za vse prestano trpljenje in ponižanje v zadoščenje zavest, da si združil blago s koristnim: lepo se bo živelo še nadalje v samoti in miru, oj, lepo...

Mehko in toplo je pri duši starec Klemenu. Kakor v čudežnih sanjah se spušča navzdol in ne ve, siromak, ne slutí, da bežijo sekunde, ki ga ločijo od zasnovanega cilja, skokoma in v škodoželjnem grohotu mimo njega...

Tesno se oklepa vrvi in pleza po njej navzdol, pleza...

Zdajci se mu iztrga iz grla krik smrtne groze in bolečine: pretrgal je temo od tal do neba blisk, ko da bi zajel ognjen zubelj vesoljstva, zagrmelo je, ko da bi se razklala gora na dvoje, zabobnelo je, ko da bi se zrušil v tečajih ves svet — udarila je strela, udarila naravnost v prepad —

Pastirju Klemenu sunkoma vztrepetajo roke... zakrilljo še enkrat blodno po zraku — in že pada njegovo truplo kot črna brezoblična kepa ožganega mesa in izoglenelih kosti med strahovitim truščem in ropotom v globčino...

Zrelo prepada, ki je zijalo in prežalo nanj kakor gladna pošast, debelo pogoltno — gruča kamenja se vali vanj — in onemí.

Bolestno jekne še enkrat od skal, jekne kakor krik človeka, ki se je zrušil nad samotno grobljo, zaril obraz v dlani in zajokal...

Pastirja Klemena ni več.

PRVI JUGOSLOVANI V AMERIKI!

Kdo so bili prvi Jugoslovani, ki so se naselili v Ameriki? Če ne veste, čitajte "A Nation of Nations," knjigo, ki je najnovejše literarno delo našega ameriško-slovenskega poznanega in spoštovanega pisatelja Louis Adamiča. Za vsakega naseljenca ali tu rojenega Slovenca ali Jugoslovana je zelo važno, da ve! V uredništvu Enakopravnosti jo lahko nabavite.

Oglašajte v... Enakopravnosti

JOHN ZULICH

Insurance Agency

FRANCES ZULICH, licencirana zastopnica vam preskrbi vsakovrstno zavarovalnino proti ognju, nevihti, ropu, avtni neizgodi, itd.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo vsem!

18115 NEFT ROAD IVanhoe 4221

Northern Ohio Pump Service

INSTALLATION AND MAINTENANCE OF OIL COMPANY EQUIPMENT

6305 SUPERIOR AVE. — EN 1634

CARLSON'S HI-SPEED SERVICE

905 East 185th St.

NAJBOLJŠE OLJE, GAS, ITD.

Mi imamo avto-rack; najnovejšo napravo za mazanje avtomobilov in nudimo prvovrstno oskrbo vašemu avtu, da teče gladko. Delo je jamčeno. Se priporočamo za obisk.

Vsem želimo vesele božične praznike in srečno novo leto!

JOHN LUKANC

698 East 159 St. - MU 3729

želi vsem svojim odjemalcem, prijateljem in znancem vesele božične praznike in srečno novo leto!

Ako imate kako pohištvo, katero želite dati prenoviti z novo, lepo tapeto, kot naprimer stol, divan, itd., pokličite nas. Delo izvršimo v popolno zadovoljstvo in po zmernih cenah.

ZAHVALA IN VOŠČILO!

Vsem cenjenim trgovcem, obrtnikom, profesionalcem in naročnikom, ki so nam izkazali svojo naklonjenost v preteklem letu, izrekamo našo iskreno zahvalo. Naša želja je, da bi tudi v prihodnje sodelovali vzajemno, in na ta način še bolj ojačili spono našega narodnega življenja.

Želeč vsem vesele božične praznike s srčno željo, da bi novo leto vsem prineslo srečo, zdravlja in zadovoljstva!

Zastopniki "Enakopravnosti"

JOHN RENKO

FRANK RENKO

LOUIS PIRC

Louis J. Perme, M. D.

10535 Carnegie Avenue

RAndolph 2741

"DA, DA MAMA, LE TAKO STORIMO!"

Okrog 800.000 osirotelih otrok! — Deca brez očeta, brez matere, brez žive duše pod soncem, da bi jo negovala in oskrbovala. — To je slika, tragična slika današnje Jugoslavije.

Ni treba, da je človek sam lačen, brez obleke, in strehe, da si lahko predstavlja te grozote pred katerimi stoji naš narod v domovini in zlasti naš mladi rod ravno v teh dneh, v teh zimskih mesecih.

Zato moramo ameriški Slovenci sedaj pred Božičem storiti svojo človeško dolžnost in poseči tako globoko v naše denarnice, da bo bolelo in se tako vsaj malo oddolžiti strašanskim žrtvam in trpljenju onemoglih starčkov in stark, hrabrih mož in žena, fantov in deklet ter nedolžnih otročičev v naši rodni Sloveniji. Predvsem moramo to storiti kot ljudje, če hočemo reči, da nosimo v prsih srce mesto kamna.

Res, da nas je večina ameriških Slovencev in Slovenek preprosti delavci in delavke, malih obrtnikov, trgovcev in profesorov, vendar smo v stanu in moramo spraviti skupaj veliko, veliko več, kot smo zbrali dosedaj.

Sedaj v teh dneh bomo potrošili na tisoče in tisoče dolarjev za eno in drugo, za potrebno in nepotrebno. Naj nam stopi pri naših kupčijah, pri našem trošenju večkrat pred oči uvel starček naš lasten brat brez strehe, izmognjena in premražena starčka, naša rodna sestra zavita v cunj, brez tople obutve, brez prilike, da si segreje želodec s skodelico tople juhe ali kave.

Predstavimo si na tisoče malih otročičev, čijih mala trupelca so bolj podobna okostnjakom, nego človeškim bitjem. Njih drobne ročice in globoko v čelo udrtje oči naj nam sledijo pri naših nakupih božičnih

dobrin in nam odpro in otajajo naša srca, kot še nikoli v našem življenju.

Ko si belimo glave, kako bi bolj razveselili in bogato obdarili naše lastne ljubljence, recimo:

"Res je, ljubi sinček, ljuba hčerka, rada vaju imam, nad vse rada, toda letos bosta pa vidva, ki ne vesta kaj je biti lačen, ki ne vesta, kaj je biti nag in bos sredi burje in mraza, malo prikrasjena in bomo šli v trgovino in mesto, da kupimo vama raznih stvari, brez katerih prav lahko shajata, bomo izbrali potrebne stvari za vajine krvne bratce in sestrice in sicer: rokavičk, jopičev, čepic, čevljev, copatov, obleke, hlače, itd. in tudi prav za mala deteta, katerih nimajo njih uboge mamice v kaj zaviti, bomo izbrali potrebnega in trpežnega blaga za pleničke in odelo." "Ko bomo imeli vse skupaj, se bomo podali v petek zvečer 28. decembra v Slovenski narodni dom, kjer bo velika "Božičnica" za slovenske sirote, pri kateri bomo igrali vsi pravi in usmiljeni Slovenci in Slovenke, mladi in stari dobrotljivega "Miklavža"

"Vsak mož, vsaka žena, vsak fant in dekle in še posebno mladi ameriški dečki in deklice slovenskega porekla, vajini sošolci in sošolke, draga Mary in Johnny bodo prinesli svoje darove. Na to jih bodo opozorili njih očetje in mame, ker vedo, da bo blagostanje, zdravje in napredek mlade in svobodne Jugoslavije tudi za nas, Amerikance imelo velik pomen. "Kaj ne, da sta vesela maminina sklepa?" Uverjena sem, da bosta Johnny in Mary navdušeno vzkliknili:

"Da, da, mama, le tako storimo!"

Za publicistični odsek "Progressivnih Slovencev"

M. Ivanush.

TEREZA ETIENNE

JOHN KNITTEL

(Nadaljevanje)

Za to imam moč. Da, zdaj se masčujem nad soljudmi za vso krivico, ki so mi jo storili, zaradi katere sem morala trpeti. Etienne-Mariano! Da! Imenovala bom otroka po svojem očetu in nihče naj ne izve resnice. Globoko v svojem srcu bom nosila skrivnost in ta skrivnost bo in mora prikleniti Gottfrieda na mene do konca mojega življenja.

"Terezika! Ah!" Je zaslišala nenadoma glas Antona Jakoba iz sosednje sobe in potem spet, toda še glasneje — neizrecno bolešno: "Terezika! Terezika! Deklica!"

Začutila je, kako ji je udaril znoj iz čela in rok: ščeme kakor zbodljaji z iglo. Nikdar ni vedela, da zvenita lahko iz človeškega glasu tako strahovita boleš in obup.

"Oh! Terezika! Pridi!" "Kaj se je zgodilo?" je zakričala iz postelje.

Nobenega odgovora. Toda slišala je lahno ječanje. Vstala je, smuknila v copate in stopila v njegovo sobo. Luči so gorele. Videla je svojega moža, kako sedi v spalni srajci na robu postelje. Videti je bil zelo bešen in njegovi pogledi so izgubljeno tavalji po sobi, dokler se niso nazadnje uprli v njo s topim, mučnim izrazom.

"Misliš sem, da sploh ne boš prišla več!" je potolažil s tihim glasom kakor otrok. "Oh! Tako slabo mi je bilo! Ves čas bi bljuval, toda ne morem, ne morem." Stresel se je.

"Lezi!" je dejala: "Nemara ti bo potem bolje! In zakaj vse te luči? Bodejo me v oči!"

Ugasila je glavno luč v sredini sobe, tako da je gorela samo majhna namizna svetilka.

"Najbrže sem ogromno pil, to priznavam!" je ječal. "In tudi ogromno jedel. Strahovito mi je slabo. Oh!"

Opotekel se je, nato se je vzravnil.

"Slabe volje sem bil nocoj," je nadaljeval. "Deklica! Nisem mislil vsega tako, kakor sem dejal, toda tudi ti ne bi bila smela sedeti v tej obleki pri fantu. Ah! Zda mi je tako bedno! Ne vem, kaj je z menoj. Oh! Zelo sem bolan! Oh!"

Postrani je padel na svojo posteljo. Naenkrat se je spet dvignil.

"Jezus, hitro! Bljuval bom! Posodo, deklica! Hitro!"

Vilja je nekoliko vode v posodo in mu jo postavila na posteljo. Izbljuval se je. Terezi sami bi skoraj postalo slabo. Nato se je izmučen zrušil nazaj. Dvignila mu je noge na posteljo in odnesla posodo v kopalnico. Tam jo je izpraznila, umila in jo nesla spet nazaj.

"Zda mi je nekoliko bolje," je dejal, "toda kako to žge! Žge! Ah! Spet ti prokleti kam-

ni! Vse to sem pošteno zaslužil! Da! Tako jesti in piti, kakor sem nocoj in se razburjati zaradi ničesar! Deklica, oj!"

"Zakaj ne vzameš nekoliko svoje soli za jetra?" Pokazala je na majhno stekleničico na umivalniku.

"Vzel sem nekoliko, preden sem legel v posteljo; hotel sem se strezniti."

Zaječal je.

"Ali naj ti prinesem konjaka?" je vprašala.

Dražilo ga je, da bi bljuval, in stresalo ga je.

"Nič! Nič!" je mrmral in odmahnil z roko.

Poskusil je goltati pa ni mogel.

"Deklica! Deklica!" je nenadoma zakričal. "Strašne bolečine imam! Ah!"

Pohitela je k njemu. Odrinila je posteljno odelo.

"Daj, da hitro vstanem! Hitro! Ven moram! Pomagaj mi! Pomagaj mi!"

Zgrabil jo je za roko, se potegnil kvišku, zlezal s postelje in oprt na njo je korakal po hodniku do stranišča. Počakala ga je. Takrat se je je polastil nenaden strah. Naglo je stekla gor do Gottfriedove sobe. Z obrazom navzdol je ležal na svoji postelji, tako kakor je ležala prej ona. Stopila je k njemu, okrenila mu je glavo in mu pogledala v obraz. Bil je zelo vroč in zardeč, oči je imel zaprte. Ustnice je trdno stiskal, spodnja ustnica je še krvavela od njenega ugriza.

"Zamudil si priložnost, da bi ga posvaril," je rekla. "Zda te je potegnilo v vrtinec kakor mene! Lahko bi ga bil rešil, pa si zamudil. Dokončala bom zda sama."

Nič ni odgovoril. Niti oči ni odprl. Divje ga je pograbila za lase in mu potegnila glavo kvišku.

"Kadar je treba dejanj," je siknila, "takrat ste vi možje strahopetni, strahopetni kakor preplašene miši!"

Potisnila mu je glavo nazaj v blazino in stekla dol.

Anton Jakob se še ni vrnil. Naglo je zdrknila v njegovo spalnico, vzela je stekleničico s soljo za jetra, jo odnesla v svojo sobo in jo skrila pod svojo blazino. Nato je stopila do nekakega predala, vzela je novo stekleničico soli za jetra, ki je bila enake vrste in približno do polovice polna, pohitela je nazaj v sobo Antona Jakoba in jo položila na prostor, kjer je stala prej druga steklenica. Ko je bilo to opravljeno, se je splazila nazaj na hodnik. Pepelnato siv se je prikazal stari.

"To je strašno! Strašno!" je ječal. "Koliko imam."

"Pojdi nazaj v posteljo!" Prijela ga je za roko.

"Riba je bila vendar sveža!" je dejal med hojo. "Timm bi mi

gotovo ne dal slabe ribe. Ne, bila je sveža!"

Stresel se je. "Meso je bilo dobro. O joj, pomagaj mi! Zrušil se bom! Spet bom bljuval. Ze zgolj pomisel na jed mi obrača v telesu želodec."

Izbljuval se je na hodniku.

"Vode, vode!" je zaklical. "Daj mi piti vode; Jezus vendar!"

Pomagala mu je v posteljo in ga vprašala, če ne bi vendar hotel konjaka.

Spet se je stresel. Vse, razen vode, se mu je gnusilo. Zmajal je z glavo. Gledal je apatično v tla.

"Nič! Ne! Vode, deklica! Daj mi! Daj mi!"

Približala se mu je s kozarcem v levi, z vrčem v desni roki. Spominjalo jo je prejšnjih let, ko je bila njegova dekla in mu je morala prinašati zvečer vroče vode s citrono in ko jo je prvič potegnil na svoja kolena. S tresočima rokama ji je vzel vrč in ga spraznil kakor človek, ki ima popolnoma izsušeno grlo in je na pol omamljen od žeje. Spet je napolnila vrč in ga postavila na stol poleg postelje.

Naslonil se je. Obraz mu je trepetal in vlažen, kovinski lesk je prevlekel njegovo kožo. Tereza je odšla v kuhinjo, privezala si je predpasnik preko s čipkami obšite nočne srajce, vzela je vedro vode in posušila hodnik.

Izpraznila je vedro in ga postavila v kopalnico. Nato je šla v svojo sobo, vzela stekleničico izpod blazine, stresla je vsebino v odtok in izmila posodo. Položila je stekleničico v najbolj zdolnji predal v omari med kopico stekleničic, med katerimi so nekatere vsebovale prav tako sol za jetra. Nato se je nenadoma nečesa domislila. Stekla je v svojo sobo, odprla nek predal in vzela neznamen majhen zavojček, ki je ležal pod knjigo, in ga je vrgla v odtok. Po vseh teh ukrepih ji je odleglo. Ko se je vrnila k Antonu Jakobu, je strmela v njo z upadlimi očmi.

"Ta jetra!" je šepetal skoraj brezglasno. "Zda me ima. Vsa jetra se mi bodo razcedila. Takaka bolečina! Vode!" je zamrmral.

Pristavila mu je vrč k ustnam. Pil je in glava mu je padla v blazino kakor kamen.

"Skoraj zblaznel bom zaradi teh bolečin!" Njegov glas je izgubil vso moč.

Zgrozila se je ob zvoku njegovih besed, ki je bil, kakor bi nekaj hladno in brezbržno ugovarjal. Nenadoma je vrgel glavo od desne na levo. Zgrabil ga je krč. Presunljivo je zakričal. Obraz je imel oblit z mrzlim znojem. Kakor besnež je odmetal posteljnino in potisnil blazino na tla.

"Deklica! Če — ne bo — to takoj — prejenjalo, potem — bom umrl!" je dahnul. Skozi oknice se je pričel svetlikati jutranji somrak, krčem Antona Jakoba pa ni bilo konca. Še celo hujski so bili; toda umrl ni. Tereza je delala s skrajnimi močmi: nudila mu je na vse na-

čine olajšanje, dajala mu je vode, snažila ga je in umivala. Srajca se ji je oprjemala kože, skuštrani lasje so se ji zvišali na belem čelu. Oh, ko bi le izgubil zavest! Ko bi mu le ne bilo treba